

Uitvoeringsprogramma 2024-2027

Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid
Groningen-Noord

Voorwoord

Al ruim vijftientwintig jaar werken we in de noordelijke wijken van Groningen aan wijkvernieuwing. Het zijn wijken waar veel inwoners met plezier wonen, met goede ideeën over wat er beter kan. Beter moet, want in deze wijken leven – meer dan elders – bewoners die moeilijk rondkomen, in slechtere huizen wonen, niet goed meekomen op school, geen werk kunnen vinden, of in onveilige buurten wonen.

In de afgelopen twee decennia hebben veel bewoners met mensen van gemeente, woningcorporaties, politie, welzijnsorganisaties, werkgevers en scholen aan deze wijken gewerkt. Een paar jaar geleden moesten we vaststellen dat al die inspanningen nog niet genoeg hebben opgeleverd, ook al zien we genoeg potentie. Om onze doelen te halen, moeten we ons opnieuw voor langere tijd verbinden aan deze wijken. Samen, met een gezamenlijke opdracht en gezamenlijke ambities. Daarom hebben al deze partijen, met het Rijk, de Maatschappelijke Coalitie gevormd.

We realiseren ons dat ambities belangrijk zijn, maar dat we alleen verschil gaan maken met daden. Daden die voor elke wijk anders kunnen zijn. Daarom is dit uitvoeringsprogramma geschreven. In dit programma staat wat we gaan doen om onze ambities te realiseren. We kijken hierin samen naar de opgaven en bedenken hoe we ieders expertise en ervaring kunnen gebruiken. Zo is door de totstandkoming van dit programma onze samenwerking al verbeterd.

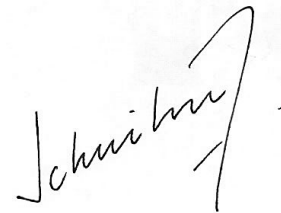
Wederzijds vertrouwen is de basis van onze aanpak. Vertrouwen van bewoners in de overheid en instanties, vertrouwen tussen de overheid en instanties onderling, en vooral ook vertrouwen van de overheid en

instanties in de bewoners. Die gelijkwaardigheid is een noodzakelijke voorwaarde voor dit uitvoeringsprogramma om te kunnen slagen.

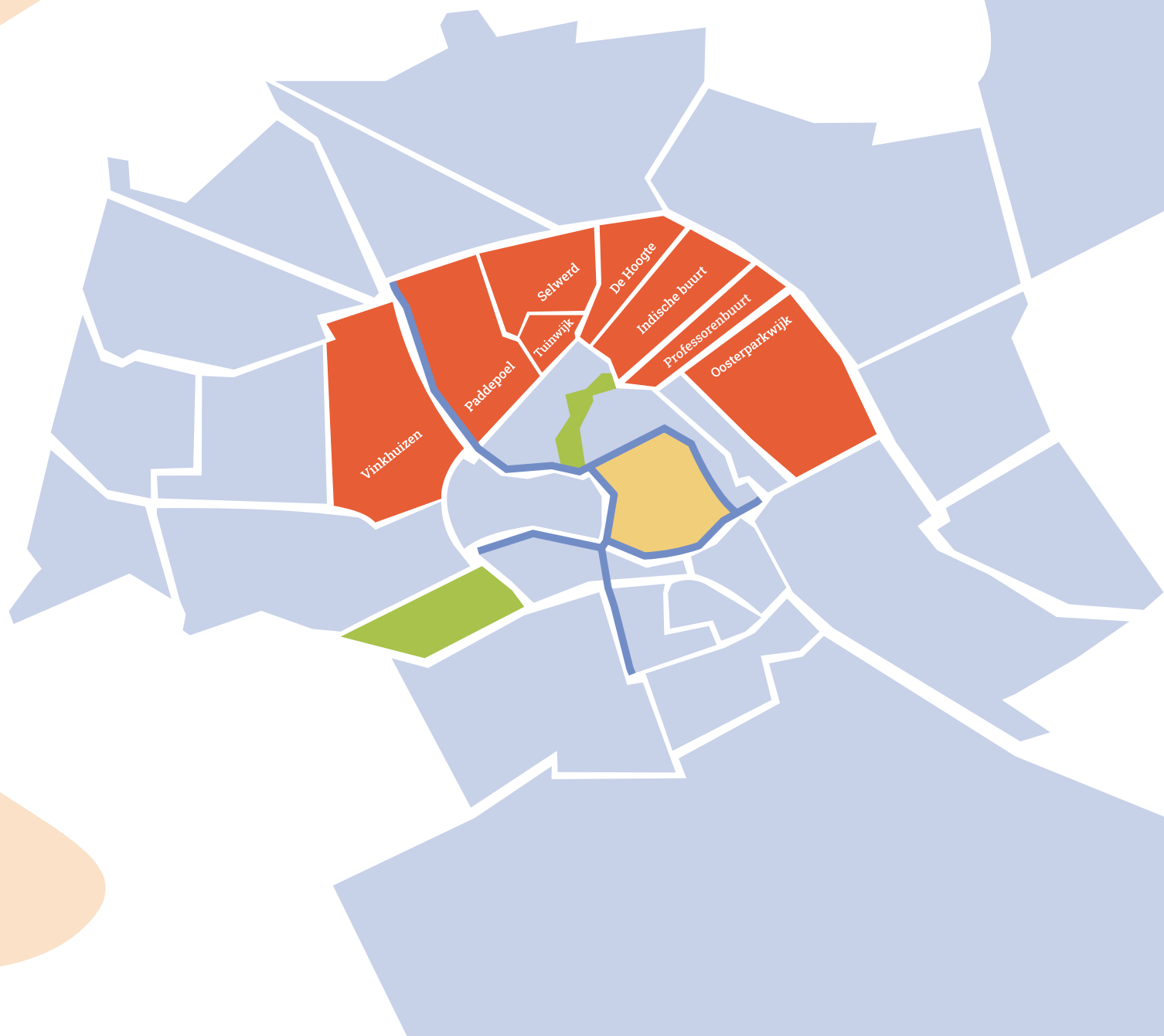
Tegelijkertijd maakt het ons ook bewust van de immense opgave die voor ons ligt. Dit uitvoeringsprogramma is dan ook eerder een markering van het begin van een jarenlange samenwerking, dan het eindpunt. Het roept ook nieuwe vragen op. Het laat zien hoe ingewikkeld het soms is om samen te werken, om ieders expertise te verbinden aan de ervaring in wijken zelf. Sommige dingen zullen we al doende moeten leren en ontdekken.

Dit uitvoeringsprogramma staat in een lange traditie van wijkvernieuwing die we in Groningen hebben. Ik ben ervan overtuigd dat het ons helpt om een volgende, gezamenlijke stap te zetten. Omdat we ons hiermee richten op dat ene, gezamenlijke doel: dat de bewoners regie krijgen over hun wijk en hun leven. Zodat ze gezond kunnen opgroeien en ouder kunnen worden, dat ze met plezier naar school en werk gaan, en thuis zijn in een veilige, groene en fijne buurt.

Het is nu tijd om de ambities in de praktijk brengen, om zo samen een eerlijker en gelijkjer Groningen dichterbij te brengen.

Koen Schuiling
Burgemeester

Samenvatting

Onze ambitie en belofte

In sommige wijken in Nederland, zoals in de wijken in Groningen-Noord, staan de leefbaarheid en veiligheid onder druk. Problemen op het gebied van onderwijs, armoede, gezondheid, wonen en veiligheid stapelen zich hier op. Met het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid pakken we deze problemen integraal aan. Dat doen we samen met bewoners, lokale partners en de overheid in een maatschappelijke coalitie. Onze eindbestemming, radicale gelijkwaardigheid in de noordelijke wijken van Groningen, is duidelijk. Nu is het de tijd om concrete stappen te zetten, zodat het over 20 jaar niet meer uitmaakt waar je in Groningen woont of opgroeit.

Uitvoering in sporen, actielijnen en interventies

In dit uitvoeringsprogramma 2024-2027 geven we een beschrijving van de interventies (maatregelen, projecten) die we de komende jaren als Maatschappelijke Coalitie op gaan pakken, aanvullend op wat al gebeurt in de noordelijke wijken. We doen dit via interventies op een aantal thema's en via een drietal sporen.

Spoor 1, Basis+: de interventies in dit spoor hebben een primaire focus op één van de thema's veilig zijn, wonen, werken of leren, maar de interventies dragen bijna altijd in meer of mindere mate bij aan de doelen van één of meerdere andere thema's. De meeste interventies zijn al gestart en worden opgeschaald of geïntensiveerd.

Spoor 2, Koppelkansen: de actielijnen en interventies binnen dit spoor richten zich op vraagstukken die alleen in samenhang op kunnen worden gepakt. Hierdoor maken we zoveel mogelijk gebruik van de kracht en toegevoegde waarde van de Maatschappelijke

Coalitie. Juist met deze integrale aanpak kunnen we het verschil gaan maken voor onze bewoners.

Spoor 3, Systeemverandering voor radicale gelijkwaardigheid: dit betreft interventies waarin we op een andere manier gaan werken, vanuit gelijkwaardigheid tussen bewoners, organisaties en de overheid. Juist door de kracht van de bewoners in de wijken ten volle te benutten, kunnen we een duurzame verandering voor elkaar krijgen.

Binnen de actielijnen zijn er verschillende interventies die beschreven worden in hoofdstuk 3.

De actielijnen dragen bij aan verschillende doelen die we in ons Ambitiedocument hebben genoemd. De gekleurde bolletjes geven de thema's weer waar de actielijn specifiek op gericht is. Bij de grijze lijncirkels is het effect kleiner en spreken we van een positief neveneffect.

Monitoring en evaluatie

Op basis van kennis, ervaringen en waarderingen reflecteren we telkens op wat we doen, waar we staan en wat de doelen zijn. Daar waar nodig stellen we bij, werken we aan verbeteringen en zoeken we naar de doorbraken voor radicale gelijkwaardigheid. Zo ontstaat een lerende aanpak, waarmee we recht doen aan veranderingen in de wijken en inspelen op veranderende behoeften en inzichten. Monitoring en informatievoorziening zijn hierin ondersteunend en krijgen op verschillende wijze vorm in de leer- en evaluatiestructuur die wordt neergezet voor het uitvoeringsprogramma van Groningen-Noord.

		Wonen	Veilig zijn	Werken	Leren	Meedoen
Spoor 1: Basis+						
Wonen	Ongedeelde wijk	●	○			○
	Energietransitie en verduurzaming	●		○	○	○
	Aantrekkelijke woonomgeving	●	○	○		○
Veilig zijn	Veilige schoolomgeving		●		○	○
	Aanpak ondermijning	○	●	○		○
	Preventie met gezag		●	○	○	○
Werken	Werk in de wijk		○	●	○	○
	Aanpakken van armoede	○		●	○	○
Leren	Ontwikkeling jonge kind		○	○	●	○
	Kindvriendelijke wijk		○		●	○
	Perspectief voor kinderen en jongeren		○	○	●	○
Spoor 2: Koppelkansen						
Domein- overstijgende interventies	Wijkbedrijvigheid	○	○	●	○	●
	De wijk als leerwerkplek	○	○	●	●	●
	Stratenaanpak	●	●	○	○	●
	Project KIEM	○	●	○	●	●
	Ontwikkelpaden	○	○	●	●	●
	Veilig op straat en online	●	●	○	○	●
Spoor 3: Systeemdoorbraken						
Radicale gelijkwaardig- heid	Gemeenschapsvorming	●	●	●	●	●
	Lerend netwerk	●	●	●	●	●
	De beste scholen staan in Noord	○	○	○	●	●
	Weerbare wijken	○	●	○	○	●
	Doorbraak	●	●	●	●	●

Deze structuur zorgt voor het goede gesprek tussen inwoners van Groningen-Noord en partners van de Maatschappelijke Coalitie. We kijken niet alleen of de interventies bijdragen aan de gestelde doelen. We richten doorlopende leer- en verbetercycli in, waarbij de probleemanalyse, ambitie- en planvorming, organisatie en uitvoering, alsook verschillende vormen van evaluatie en sturing een plek krijgen. De monitoring voor het NPLV Groningen-Noord krijgt vorm met een drietal onderdelen: de gebiedsmonitor, de interventiemonitor en de procesmonitor. Daarnaast zetten we een onderzoeksagenda op, die aansluit bij landelijke en lokale kennisontwikkelingen. We delen de resultaten van onze gezamenlijke aanpak met de bewoners, de partijen in de Maatschappelijke Coalitie en het Rijk.

Communicatie

Alle deelnemers in de Maatschappelijke Coalitie hebben een eigen identiteit. Zij blijven dan ook via hun eigen communicatiekanalen communiceren over de verschillende actielijnen en projecten. Maar we willen ook het verhalenplatform 'Wijkvernieuwing op z'n Gronings' een duidelijker profiel geven. Voor onze gezamenlijke communicatie gebruiken we daarom onder meer het platform www.wijkvernieuwing.groningen.nl

We organiseren als Maatschappelijke Coalitie ook netwerk-bijeenkomsten, wijkwandelingen, thema-workshops, al dan niet in samenwerking met Wijkmakers of andere relevante partijen. Niet alleen om onderling kennis en ervaringen uit te wisselen, maar ook om externe partijen en anderszins betrokken en geïnteresseerde personen te informeren over en te enthousiasmeren voor onze aanpak.

Binnen een aantal wijkvernieuwingswijken bestaan al jarenlang uitgebreide communicatienetwerken, die erop gericht zijn om bewoners te informeren over de wijkvernieuwing, zoals 'Mooie wijken' en 'Sunny Selwerd'. In de wijken waar deze netwerken nog minder goed ingericht zijn, ondersteunen we in de opzet ervan. Via deze infrastructuur in de wijken verspreiden we ook de resultaten van monitoring op een manier die voor bewoners begrijpelijk en interessant is.

Landelijk trekken we in de communicatie gezamenlijk op met de 19 andere NPLV-gebieden. Daarnaast delen we resultaten in het gebied Groningen-Noord via de kanalen van de Regio Deals (Elke Regio telt) en via de landelijke NPLV-nieuwsbrief.

Organisatie

Door onze jarenlange aanwezigheid in de wijken en uit lessen van succesvolle wijkaanpakken elders in het land weten we dat een aantal voorwaarden essentieel zijn: een langetermijnvisie, continuïteit, aanwezigheid, onafhankelijke aansturing en structurele financiering. Daarom verbinden we ons voor langere tijd aan Wijkvernieuwing op z'n Gronings.

We zien echter dat er meer nodig is, en dat we over onze eigen grenzen heen moeten kijken. Over de grenzen van wijken, van thema's en van organisaties. Daarom is het ook nodig om hierover bestuurlijk afspraken te maken en verantwoordelijkheid te nemen. We stellen elk onze eigen expertise beschikbaar voor het oplossen van de opgaves en committeren ons voor 20 jaar aan de afspraken die we maken. Nú zijn investeringen nodig, om problemen later te voorkomen. Hiervoor is gedurende een langere periode voldoende tijd, geld en capaciteit nodig om de extra benodigde inzet te organiseren in de wijken waar opgaven zich opstapelen. We moeten ongelijk investeren voor radicale gelijkwaardigheid.

De Maatschappelijke Coalitie geeft sturing aan deze gezamenlijke maatschappelijke opgaven om de langetermijn-ambities voor Groningen-Noord waar te maken. De verantwoordelijkheden en de organisatievorm richten we komende periode in met een aan te trekken programmadirecteur. Deze persoon faciliteert de Maatschappelijke Coalitie, coördineert de samenwerking en weet partijen te inspireren en te verbinden, maar ook aan te spreken op afspraken. Het programmateam is er om de programmadirecteur te ondersteunen in het aanbrengen van samenhang tussen de thema's van het uitvoeringsprogramma en de belangen van inwoners naar voren te brengen. Het programmateam is klein en slagvaardig. De invulling wordt met de aan te trekken onafhankelijk programmadirecteur verder ingevuld.

Beschikbare middelen

In dit uitvoeringsprogramma spreken we af wat we extra, samen en radicaal anders doen. Hiervoor is externe (rijks)financiering nodig. Met de Regio Deal Groningen-Noord, het Volkshuisvestingsfonds, de specifieke uitkering Kansrijke Wijk en het Just Transition Fund kunnen we verschillende actielijnen uitvoeren en onze doelen realiseren. Deze extra beschikbare middelen laten we zien in het financiële overzicht. Dit is geen volledige begroting. Want de partijen van de Maatschappelijke Coalitie investeren zelf al volop in de noordelijke wijken. Ook zijn we ambitieus, en willen we vol inzetten op deze interventies. De externe financiering is echter tijdelijk en niet toereikend. Daarvoor is nodig dat we komende jaren nieuwe externe financiering aantrekken om de ambities te dekken. Bij de periodieke herijking van het uitvoeringsprogramma zullen we dit in beeld brengen. De verantwoording van de externe financiering wordt door de gemeente afgelegd. Bijkomend kennen deze gelden veelal eigen vereisten en verantwoordingsvormen.

Inhoudsopgave

Voorwoord

Samenvatting

1. Inleiding

2. Onze ambitie en belofte

3. Aan de slag

3.1. Interventies in 3 sporen

3.2. Spoor 1: De basis+

Thema wonen

Thema veilig zijn

Thema werken

Thema leren

3.3. Spoor 2: Koppelkansen

3.4. Spoor 3: Systeemdoorbraken voor radicale gelijkwaardigheid

4. Evaluatie en monitoring

4.1. Hoe leren we samen?

4.2. Hoe monitoren we?

4.3. Hoe gaan we verder?

5. Communicatie

6. Organisatie en beschikbare middelen

6.1. Organisatie

6.2. Beschikbare extra middelen

6.3. Financieel overzicht

Bijlage

1

6

9

15

15

19

19

26

30

34

41

47

54

54

54

56

58

60

60

61

62

63

1. Inleiding

Wij, de Maatschappelijke Coalitie voor Groningen-Noord, vinden dat iedereen in de gemeente Groningen evenveel recht heeft op een plek waar je fijn en veilig kunt opgroeien, wonen, werken en leren. Toch is er voor bewoners in een aantal wijken in Groningen-Noord (Vinkhuizen, Paddepoel, Selwerd, De Hoogte, Indische Buurt en de Oosterparkwijk) nog steeds sprake van minder goede omstandigheden dan in andere wijken. In deze buurten en wijken staat de leefbaarheid onder druk en is er sprake van een concentratie van kwetsbare huishoudens met vaak gestapelde problematiek. Bewoners van deze wijken voelen zich er minder veilig. De kwaliteit van de woningen is lager. Er is meer werkloosheid. En er groeien veel kinderen op in armoede. Dit heeft een negatief effect op de gezondheid en het welzijn van de bewoners. En ook binnen de wijken

is er een groeiende kloof tussen kansrijk en kansarm. Dit vinden wij onacceptabel.

We moeten helaas vaststellen dat, ondanks al onze inspanningen in de afgelopen jaren, de noordelijke wijken nog steeds op achterstand staan. De positieve ontwikkeling van Selwerd, en van Oosterparkwijk laat zien dat investeren echt loont. Cijfers over Vinkhuizen en Paddepoel laten echter een ongunstige trend zien. In alle wijken is het verschil met de rest van de stad groot, en soms is het zelfs groter geworden. In de afgelopen jaren is er een impasse geweest in de brede wijkaanpak, waarbij het Rijk zich terugtrok en gemeenten en woningcorporaties te maken hadden met bezuinigingen en veranderingen in beleid. Maar inmiddels is er hernieuwde aandacht

Koen Schuiling	Burgemeester en voorzitter maatschappelijke coalitie
Carine Bloemhoff	Gemeente Groningen
Jeroen ten Dam	Gemeente Groningen
Elles Dost	Lefier
Eelco Eikenaar	Gemeente Groningen
Cees-Jan Gieskes	WerkPro
Agnes Groen	Sportcentrum Noord
Jeriça Hartholt	De Huismeesters
Ronald de Jong	Gemeente Groningen
Bastiaan Krajenbrink	Patrimonium
Geth Kuin	WIJ Groningen

Akkelys Lukkes	namens de onderwijkbesturen PO en VO
Wim Moes	namens de besturen MBO en HBO
Loes Mulder	Rijksvertegenwoordiger
Rik van Nijenhuis	Gemeente Groningen
Bert Popken	Gemeente Groningen
Renate Renkema	namens de besturen kinderopvang
Esseline Schieven	Nijestee
Frank Smilda	Politie
Jan Waanders	Het Pand
Klaas van der Wal	Gemeente Groningen

voor een gezamenlijke, domeinoverstijgende en gebieds-gerichte aanpak in kwetsbare wijken. In deze wijken gaan we extra en andere stappen zetten; we gaan ongelijk investeren voor gelijke kansen. Dit betekent dat we in Groningen-Noord meer gaan investeren, in zowel menskracht én geld, dan in wijken waar het beter gaat.

Om echt het verschil te maken, moeten we deze extra investeringen (in menskracht én in geld) samen oppakken. Daarom hebben we een Maatschappelijke Coalitie gesmeed. Deze bestaat uit organisaties, mensen die in de wijken werken en natuurlijk de bewoners zelf. Met bewoners, woningcorporaties, politie, welzijnsorganisaties, werkgevers, onderwijsinstellingen, de gemeente en het Rijk werken we samen aan betere kansen voor de inwoners. Zo bereiken we meer dan los van elkaar. Het effect hiervan zien we niet van de ene op de andere dag, hier zullen we de komende 15 tot 20 jaar aan moeten werken. Daarom hebben we in ons ambitiedocument vastgelegd hoe onze noordelijke wijken er over 20 jaar uit moeten zien. Hiervoor ontwikkelen we een

duurzame en doorgaande aanpak. We kijken met elkaar wat op welke plek nodig is en hoe we hier gezamenlijk een bijdrage aan kunnen leveren. Daarvoor kijken we ook naar andere wijken, zoals Beijum, Lewenborg en De Wijert, om succesvolle interventies ook daar in te zetten.

Wederzijds vertrouwen vormt de basis in onze aanpak. Vertrouwen van bewoners in de overheid en instanties, vertrouwen tussen de overheid en instanties onderling, en vooral ook vertrouwen van de overheid en instanties in bewoners. Daar is radicale gelijkwaardigheid voor nodig. Samen moeten we ervoor zorgen dat bewoners meedoen en kinderen met aandacht opgroeien. Zij moeten ervan uit kunnen gaan dat zij ondersteund worden door de hele gemeenschap. Met elkaar zorgen we ervoor dat mensen voor zichzelf kunnen zorgen: dat doet je door óf te leren, óf te werken. Daarvoor is nodig dat bewoners een goede passende woning hebben in een prettige buurt, waar je sociaal verbonden bent, naar je burens omkijkt en waar je veilig bent, thuis en op straat.

Dit is... Samen sterk Vinkhuizen

Samen Sterk Vinkhuizen bestaat uit wijkbewoners, ervaringsdeskundigen en afgevaardigden van verschillende organisaties, wijkcentra en verenigingen. Samen delen ze kennis, vragen en behoeften en ondernemen ze actie. Het gaat om samen zijn en samen doen. De leden van Samen Sterk Vinkhuizen komen regelmatig bij elkaar tijdens gezellige, informele bijeenkomsten. Iedere wijkbewoner mag vrijblijvend meedoen en ook zelf onderwerpen aandragen. De leden hebben het over alles wat speelt in de wijk. Onderwerpen als armoede, gezondheid, bestaansrecht, eenzaamheid, er mogen zijn en meer plezier hebben in wat je doet komen voorbij. We doen er allemaal toe, hier waken de leden van Samen Sterk Vinkhuizen voor.

Door samen te zijn en van elkaar te leren hoopt de groep steeds meer mensen te bereiken, te helpen en te versterken. Samen Sterk is dus voor én door Vinkhuizen. De gezamenlijke droom is dat mensen mogen stralen en zich gezien voelen. Dat er in Vinkhuizen gelijkwaardig wordt samengewerkt, hulpvragen sneller worden beantwoord en bewoners en organisaties elkaar versterken. Een sterker en gelukkig Vinkhuizen, waarin de wijkbewoners centraal staan.

Kijk ook eens op <https://vinkhuizen.nl/organisaties/samen-sterk-vinkhuizen/>

2. Onze ambitie en belofte

Met het vastleggen van onze doelen in het Ambitiedocument en de uitwerking in drie sporen in het Gebiedsplan, hebben we de basis gelegd waar we de komende jaren mee aan de slag willen. Onze eindbestemming, radicale gelijkwaardigheid in de noordelijke wijken van Groningen, is duidelijk. Nu is het de tijd om concrete stappen te zetten, zodat het over 20 jaar niet meer uitmaakt waar je in Groningen woont of opgroeit.

Aandachtspunt van de bewoners

Vraag bewoners welke bijdrage ze zelf kunnen leveren. En welke ondersteuning en middelen ze nodig hebben. Neem als maatschappelijke coalitie zo min mogelijk over, alleen als inwoners het zelf niet willen of kunnen. Stel budget beschikbaar voor inwoners, als medewerker of projectleider bij hun eigen wijkvernieuwing. Zij zijn immers degenen die 'skin in the game' hebben en plezier of last van de wijkvernieuwing. Met deze aanpak versterk je het wijknetwerk. Talenten uit de wijk zetten zich zo in vóór de wijk.

Onze belofte aan de bewoners van Groningen-Noord

“Als maatschappelijke coalitie willen wij dat bewoners van de noordelijke wijken op een gelijkwaardige manier meedoen en kinderen met aandacht gezond en veilig opgroeien. Als het nodig is kunnen ze erop vertrouwen dat ze ondersteund worden door de gemeenschap en instanties. Zodat ze gezond en gelukkig zijn in hun eigen huis, en wonen in een prettige en veilige buurt waar mensen naar elkaar omkijken.

We hebben er vertrouwen in dat we de komende twintig jaar echt het verschil gaan maken in de wijken. Dat gaat lukken als we er samen de schouders onder zetten vanuit een gelijkwaardige positie. Dat doen we niet alleen op papier, maar ook in de praktijk. Daarom beloven we om alles wat we doen langs de lat van de ‘zeven vinkjes van Groningen-Noord’ te leggen. De zeven vinkjes vormen ons keurmerk”.

Iedereen moet kunnen meedoen. Daarvoor zijn de thema’s leren, werken, wonen en veilig zijn van groot belang. Samen vormen ze de basis voor een fijne en leefbare wijk. Daarom kiezen we in Wijkvernieuwing op z’n Gronings voor een samenhangende aanpak die de thema’s overstijgt. We koppelen onze activiteiten, waar mogelijk, aan investeringen in de openbare ruimte en gebouwen. Een goede woning en een fijne openbare ruimte vergroten immers het welzijn en de gezondheid van bewoners. En hoe beter iemand zich voelt, hoe meer zorg en aandacht die persoon kan besteden aan zijn omgeving.

De wijken en buurten in Groningen-Noord verschillen van elkaar. We doen daarom niet overal hetzelfde. Soms moet meer aandacht uitgaan naar veilig zijn, en soms juist meer naar wonen. Daarom werken we met onze wijkvernieuwing ook per wijk met een uitvoeringsprogramma. Daar vind je verschillende projecten in een wijk, de uitwerking van de koppelkansen op een specifieke locatie, of de uitwerking van verschillende onderzoeken die we gezamenlijk oppakken. Voor Selwerd, De Hoogte en Indische buurt bestaan al uitvoeringsprogramma’s van de wijkvernieuwing. Ook in Beijum, Lewenborg en De Wijert hebben we uitvoeringsprogramma’s voor de wijkvernieuwing. Die wijken liggen niet in Groningen-Noord, maar we hebben er wel extra aandacht voor. Veel interventies zullen ook daar een plek krijgen, en de succesvolle interventies die gestart zijn in andere wijken zullen we ook in Groningen-Noord toepassen, zoals Kansrijk Groningen. In alle gevallen geldt dat we de bewoners centraal stellen, omdat zij als geen ander weten wat er nodig is om gezond, gelukkig en veilig te kunnen leven in hun eigen buurt. Samen bepalen we hoe de wijk er in de toekomst uit moet zien. Zo werken we de komende 20 jaar op onze eigen Groningse manier aan het realiseren van de volgende doelen:

LEREN

- Minder kinderen en jongeren hebben leer- en ontwikkelingsachterstanden
- Meer kinderen en jongeren leren op een manier die past en waarmee ze vooruitkomen
- Meer jongeren hebben een passende startkwalificatie en stromen in op de arbeidsmarkt

WERKEN

- Meer inwoners hebben een betaalde baan
- Meer inwoners hebben een eigen, voldoende en stabiel inkomen zodat ze goed kunnen rondkomen
- Minder bewoners hebben problematische schulden die de eigen regie in de weg staan

WONEN

- Meer inwoners hebben een passende en betaalbare woning
- De woningvoorraad is kwalitatief beter met meer duurzame, energiezuinige woningen
- De omgeving en voorzieningen in de wijken sluiten beter aan op de behoeften en wensen van bewoners

- Meer bewoners voelen zich veilig
- Er is minder overlast gevend, ondermijnend en crimineel gedrag
- Kwetsbare bewoners worden weerbaar en beschermd tegen ongewenst gedrag en criminaliteit

VEILIG ZIJN

MEEDOEN

- Meer inwoners hebben regie over het eigen leven en kunnen voor zichzelf zorgen en hulp organiseren als dat nodig is.
- Meer inwoners hebben een sterk sociaal netwerk waarop ze kunnen terugvallen
- Meer inwoners voelen zich betrokken bij de eigen buurt en kunnen meedoen aan de ontwikkeling van hun buurt
- Meer inwoners hebben meer vertrouwen in de lokale overheid en maatschappelijke instanties en voelen zich gehoord en gezien

In dit uitvoeringsprogramma geven we aan welke interventies we uit gaan voeren om bovenstaande doelen te realiseren. Dit houden we telkens langs onze meetlat, de 'zeven vinkjes van Groningen-Noord', zodat we zeker weten dat we samen de goede dingen doen. In de actielijn gemeenschapsvorming werken we uit hoe we hier mee gaan starten. Een belangrijk aspect hierbij is bijvoorbeeld dat we altijd kijken of we voldoende ervaringsdeskundigheid hebben meegenomen bij het voorbereiden van de interventies. Hiermee wordt de kans op een succesvolle uitvoering die aansluit bij de behoefte van de bewoners vergroot.

In het gebiedsplan (november 2023) hebben we drie sporen geïntroduceerd waarop we projecten uitvoeren, namelijk de basis+ projecten, de koppelkansen en de projecten waarmee we ervoor kiezen om het radicaal anders te doen. Ook hebben we op hoofdlijnen uitgewerkt hoe we onze inzet gaan organiseren, monitoren, financieren en van elkaar kunnen leren. Nu is het tijd om dit in de praktijk te brengen. Daarvoor presenteren we als Maatschappelijke Coalitie dit uitvoeringsprogramma.

1. Zit in de organisatie- en programmastructuur op iedere positie ervaringsdeskundigheid? Heeft iedere beleidsprofessional een bewoner als buddy? Hebben we ervaringskennis meegenomen in onze besluiten en beleid?
2. Kijken we samenhangend naar onze aanpak? Is gekeken hoe iets uit de thema's leren, werken, wonen en veilig zijn samenhangt met de andere thema's?
3. Er is ruimte om dingen uit te proberen, dus ook om fouten te maken en daarvan te leren. Maar als een experiment een succes is, gaan we door en bieden we langjarige zekerheid. Hebben we dit verankerd in onze aanpak?

4. Meten is weten, maar niet zaligmakend. Hebben we onze bewoners ook gevraagd of het werkt?
5. De neiging bestaat om iets dat werkt uit te rollen over alle wijken. Hebben we daarbij rekening gehouden met het specifieke en de culturele identiteit van de wijk?
6. We hebben lief, maar zijn ook streng en durven ons ermee te bemoeien. Hebben we een norm gesteld?
7. We moeten onze successen vieren en zichtbaar maken, ook als ze klein zijn. Hebben we al iets gevierd?

We maken nu een uitvoeringsprogramma voor vier jaar. Na twee jaar gaan we evalueren. We stellen onszelf de vraag wat we met elkaar hebben bereikt, of een interventie het gewenste effect heeft gehad, maar ook wat beter kan. Dit geeft ons de mogelijkheid om bij te sturen, om het in de twee jaar daarna nog beter te kunnen doen.

Het aanpakken van diepgewortelde problematiek is vaak een kwestie van lange adem. Als Maatschappelijke Coalitie staan we voor de uitdaging om samen te zorgen voor een blijvende verbetering van de wijken in Groningen-Noord. We moeten nu in actie komen én blijven werken aan een fundamentele verandering voor de lange termijn.

Dit betekent ook dat er de komende 20 jaar structureel moet worden geïnvesteerd in de wijken en de bewoners, zowel in menskracht als in geld. De bewoners van Groningen-Noord verdienen deze ongelijke investering voor meer radicale gelijkwaardigheid.

Dit is... Co-creatie Paddepoel

In de afgelopen negen jaar heeft Co-creatie Paddepoel een vruchtbare samenwerking tot stand gebracht tussen verschillende partijen, zoals de gemeente Groningen, woningbouwcorporaties, maatschappelijke organisaties en kennisinstellingen, en vooral de bewoners zelf. De kern van deze aanpak is co-creatie. Dit is in 2014 geïntroduceerd door de wijkraad.

Co-creatie vereist een verschuiving in denken en handelen van alle betrokkenen. Beleidsmakers treden uit hun traditionele rol en bewoners nemen een actievere rol aan, waarbij ze ook bereid zijn om eventuele teleurstellingen te accepteren. Deze visie is gebaseerd op het besef dat sommige uitdagingen te complex zijn om alleen op te lossen en dat ruimdenkendheid nodig is om innovatieve oplossingen te vinden.

Co-creatie Paddepoel is een bijzonder geslaagd voorbeeld van hoe samenwerking tussen diverse belanghebbenden kan leiden tot duurzame wijkontwikkeling. Het gaat niet vanzelf, maar het werkt! Enkele concrete resultaten van Co-creatie Paddepoel zijn Lab Kloppend Hart voor het nieuwe winkelcentrum, Paddepoel Energiek en de FIXbrigade.

Kijk ook eens op
www.paddepoel.info/co-creatie

3. Aan de slag

In dit uitvoeringsprogramma 2024-2027 geven we een beschrijving van de interventies die we de komende jaren als Maatschappelijke Coalitie op gaan pakken. Interventies die we opplussen voor Groningen-Noord, interventies die thema's overstijgen door samen te werken, en interventies die de systeem- en leefwereld samenbrengen door doorbraken te creëren voor radicale gelijkwaardigheid. Het is nadrukkelijk geen volledige opsomming van wat we al doen in de noordelijke wijken, want ook nu gebeurt hier al veel. Het is een uitvoeringsprogramma waar we samen de verantwoordelijkheid voor interventies nemen die koppelkansen creëren en doorbraken kunnen veroorzaken.

In dit hoofdstuk beschrijven we de interventies waar we de komende jaren op inzetten. We hebben de interventies onderverdeeld in drie sporen, namelijk:

- 1. Basis+ interventies**
- 2. Koppelkansen**
- 3. Systeendoorbraken voor radicale gelijkwaardigheid**

3.1. Interventies in drie sporen

Daarbij willen we benadrukken dat er geen sprake is van een exacte afbakening van de sporen. In bijna alle interventies wordt al domeinoverstijgend gewerkt. Voor de helderheid en herkenbaarheid sluiten we zoveel mogelijk aan bij de actielijnen van de Regio Deal Groningen-Noord, de Specifieke Uitkering (SPUK) Kansrijke Wijk,

Volkshuisvestingsfonds (VHF) en Just Transition Fund (JTF). Hieronder volgt eerst een korte toelichting van de drie sporen.

Spoor 1: De basis+

Op veel plekken in de noordelijke wijken werken organisaties en bewoners al goed en intensief samen om de wijk te verbeteren en de kansen en mogelijkheden voor bewoners te vergroten. We gaan door met de activiteiten die succesvol zijn en zetten er een plus op. Dit doen we door meer partijen uit de Maatschappelijke Coalitie te betrekken bij de voorbereiding en uitvoering en interventies beter op elkaar aan te laten sluiten. Daarnaast onderzoeken we de mogelijkheden om ze breder in te gaan zetten, zoals voor een bredere doelgroep en in andere wijken.

De interventies in spoor 1 hebben een primaire focus op één van de thema's veilig zijn, wonen, werken of leren, maar dragen bijna altijd ook in meer of mindere mate bij aan de doelen van één of meer andere thema's. De interventies binnen een thema moeten bijdragen aan doelen die voor het thema zijn opgesteld. Binnen een thema zijn er verschillende actielijnen waarin interventies zijn geclusterd die zich meer specifiek op een bepaalde problematiek richten.

Spoor 2: Koppelkansen

Problemen in wijken pakken we beter aan door domeinoverstijgend samen te werken. Nu wordt er regelmatig binnen één sector of domein gewerkt en is de systeemwereld leidend. En dan vallen er soms gaten tussen de domeinen, waardoor problemen niet goed

worden aangepakt. Bewoners hebben namelijk vaak te maken met gestapelde problematiek binnen verschillende domeinen.

Interventies binnen dit spoor richten zich daarom op vraagstukken die alleen in samenhang op kunnen worden gepakt. We treden daarvoor over de grenzen van onze thema's. We noemen dit koppelkansen. Hierdoor maken we zoveel mogelijk gebruik van de kracht en toegevoegde waarde van de Maatschappelijke Coalitie. Juist met deze integrale aanpak kunnen we het verschil gaan maken voor onze bewoners.

Spoor 3: Systeendoorbraken voor radicale gelijkwaardigheid

Er is niet alleen meer nodig, maar we moeten het vooral ook anders durven te doen. De grote gemene deler bij succesvolle aanpakken in wijken is dat ze aansluiten bij en uitgaan van de bewoners zelf. Spoor 3 betreft interventies waarin we op een andere manier gaan werken vanuit gelijkwaardigheid tussen bewoners, organisaties en de overheid. Juist door de kracht van de bewoners in de wijken ten volste

te benutten, kunnen we een duurzame verandering voor elkaar krijgen. En die bewoners moeten hier ook voor worden beloond. Zo is er sprake van een radicale gelijkwaardigheid tussen de bewoners en instanties. We betrekken ervaringsdeskundigheid bij onze analyse van de problematiek: wat ervaren bewoners zelf als probleem, wat zien zij als mogelijke oplossing? Hiermee willen we voorkomen dat er gaten vallen tussen de leefwereld van de bewoners en de systeemwereld van het beleid en professionals. Dit is de komende jaren een belangrijke opgave voor de Maatschappelijke Coalitie.

Binnen de actielijnen zijn er verschillende interventies die beschreven worden in dit hoofdstuk. De actielijnen dragen bij aan doelen van de verschillende thema's. In het schema op de volgende pagina geven de gekleurde bolletjes de thema's weer waar de actielijn specifiek op gericht is. Bij de niet gevulde bolletjes is het effect kleiner en spreken we van een positief neveneffect. Dit werken we concreet uit verderop in dit hoofdstuk.

		Wonen	Veilig zijn	Werken	Leren	Meedoen
Spoor 1: Basis+						
Wonen	Ongedeelde wijk	●	○			○
	Energietransitie en verduurzaming	●		○	○	○
	Aantrekkelijke woonomgeving	●	○	○		○
Veilig zijn	Veilige schoolomgeving		●		○	○
	Aanpak ondermijning	○	●	○		○
	Preventie met gezag		●	○	○	○
Werken	Werk in de wijk		○	●	○	○
	Aanpakken van armoede	○		●	○	○
Leren	Ontwikkeling jonge kind		○	○	●	○
	Kindvriendelijke wijk		○		●	○
	Perspectief voor kinderen en jongeren		○	○	●	○
Spoor 2: Koppelkansen						
Domein- overstijgende interventies	Wijkbedrijvigheid	○	○	●	○	●
	De wijk als leerwerkplek	○	○	●	●	●
	Stratenaanpak	●	●	○	○	●
	Project KIEM	○	●	○	●	●
	Ontwikkelpaden	○	○	●	●	●
	Veilig op straat en online	●	●	○	○	●
Spoor 3: Systeendoorbraken						
Radicale gelijkwaardig- heid	Gemeenschapsvorming	●	●	●	●	●
	Lerend netwerk	●	●	●	●	●
	De beste scholen staan in Noord	○	○	○	●	●
	Weerbare wijken	○	●	○	○	●
	Doorbraak	●	●	●	●	●

Dit is ... Tuinwijk, liefde en geheugen

Ingeklemd tussen de Binnenstad, Selwerd en Paddepoel ligt, op het puntje van de uitloper van de Hondsrug, Tuinwijk. Sinds de ruim 10 jaar geleden afgeronde renovatie van de woningen (in plaats van de oorspronkelijke plannen voor sloop en nieuwbouw), is de wijk in aanmerkelijk rustiger vaarwater beland. De vele voorzieningen, de ligging en het gevarieerde woningaanbod maakt de wijk geliefd, met name voor starters.

Ook de wijkvertegenwoordiging is met de wijkvereniging Tuinwijk zeer stabiel en betrokken. Het geheugen van de wijkvertegenwoordiging gaat wel 40 jaar terug. De wijkvertegenwoordiging kent geen (nieuwe) tradities als co-creatie of wijkbedrijven, maar vormt een degelijk en vanzelfsprekend baken in de wijk, ook voor de nieuwkomers die sinds de renovatie in de wijk zijn gaan wonen.

De goed gelezen Tuinfluter en de optredens van het huis-, tuin- en keukenkoor zijn vaste waarden in de wijk. Het goedbezochte nieuwe en duurzame buurtcentrum, het Tuinpad, vormt de trots van de wijk.

Kijk ook eens op www.tuinwijkgroningen.nl

3.2. Spoor 1: Basis+ interventies

“Wonen in een goede, betaalbare woning met fijne burens in een aantrekkelijke woonomgeving is een randvoorwaarde voor een gezond en gelukkig leven.” (Ambitiedocument Wijkvernieuwing op z’n Gronings).

Groningen-Noord moet idealiter bestaan uit ongedeelde wijken, waar iedereen een plek kan vinden, maar op dit moment is de samenstelling van de woningvoorraad eenzijdig. Door de concentratie van sociale huur, het passend toewijzen, het feit dat mensen langer thuis wonen en de toegenomen groep mensen die zorgt nodig heeft, is er een concentratie van kwetsbare groepen in de noordelijke wijken. Dit heeft een negatieve invloed op de leefbaarheid in de wijk. Door overlast en gevoelens van onveiligheid zien we dat mensen zich terugtrekken of verhuizen wanneer de kans zich voordoet. Dit willen we doorbreken.

De veelal vooroorlogse of direct naoorlogse woningvoorraad is over het algemeen niet goed geïsoleerd en ook de kwaliteit laat vaak te wensen over. Hoge energielasten zorgen ervoor dat bewoners minder te besteden hebben, dat ze minder participeren in het sociale leven en het heeft een negatief effect op de gezondheid. Dit geldt voor zowel bewoners van huurwoningen als van koopwoningen. We

investeren flink in de woningen zelf en we willen zorgen voor een mix van zowel betaalbare als duurdere sociale huur- en koopwoningen in Groningen-Noord en in andere wijken van Groningen. Dit noemen we ‘de ongedeelde stad’.

De energietransitie gebruiken we als vliegwiel voor andere ontwikkelingen. Wanneer we woningen aansluiten op het warmtenet van Warmtestad, dan nemen we ook de isolatie van woningen en meteen de verbetering van de openbare ruimte mee. Op veel plekken in Groningen-Noord wordt de omgeving als onveilig ervaren. Ook zien we grote sleetse asfaltvlaktes. Groningen-Noord verdient het om op een veilige, leefbare, klimaatadaptieve en groene manier ingericht te worden met meer ruimte voor ontmoeting en beweging.

De drie actielijnen binnen dit thema dragen er gezamenlijk aan bij dat de leefbaarheid in Groningen-Noord de komende jaren toeneemt. Zo werken we aan veerkrachtige en gemengde wijken in een ongedeelde gemeente.

Gebiedsanalyse

In de buurten en wijken in Groningen-Noord staan veel vergelijkbare woningen voor dezelfde doelgroepen. Veel van deze woningen zijn sociale huurwoningen en woningen binnen het ‘goedkopere’ koopsegment. In totaal telt het hele gebied circa 27.000 woonruimten waarvan ongeveer 5.000 woonruimten in particulier bezit (19%). De algemene waardering van de kwaliteit van de woningen is hier lager dan in de rest van de gemeente. In de wijken De Hoogte en de Indische Buurt, waar veel kleine voor-oorlogse arbeidswoningen staan, wordt de gemiddelde kwaliteit van de woning met respectievelijk een 6,7 en 6,6 beoordeeld, terwijl dit in de rest van de gemeente een 7,5 is.

Aandachtspunt van de bewoners

“Versnelde inspanning van kwaliteitsverbetering van de sociale huurwoningen is noodzakelijk. Denk hierbij aan de aanpak van schimmelproblemen, tochtproblemen etc. Ook is versnelde extra bouw in de sociale sector nodig.”

Ook op het gebied van (energetische) duurzaamheid loopt de woningvoorraad in Groningen-Noord achter. Met de kwetsbare sociaaleconomische positie van relatief veel inwoners in dit gebied is de energiearmoede hier een serieus probleem. Op het gebied van onderhoud van de openbare ruimte scoren de meeste wijken ongunstig ten opzichte van de rest van de gemeente. Bewoners signaleren meer verloedering. En met name in de naoorlogse versteende wijken ervaart men meer overlast door extreem weer.

Actielijn Ongedeelde wijk

Bijdrage aan doelen	Wonen	Veilig zijn	Werken	Leren	Meedoen
Ongedeelde wijk					

Bewoners in Groningen-Noord moeten in hun eigen wijk kunnen blijven wonen als ze dat willen. Tegelijkertijd moeten de wijken interessant zijn voor nieuwe wijkbewoners. Eén van de mechanismes om de afnemende veerkracht in wijken te doorbreken is een gemengd woonprogramma. Hierbij worden woningen voor verschillende doelgroepen gebouwd om ‘gemengde wijken’ te creëren en de verschillen tussen wijken te verkleinen.

Daarvoor moeten we over de grenzen van Groningen-Noord heen kijken en de woningvoorraad van de noordelijke wijken in samenhang met de rest van de gemeente in ogenschouw nemen. Dat geeft lucht in Groningen-Noord. Dit betekent dat we concreet in sommige ontwikkelgebieden meer sociale huurwoningen willen bouwen en op andere plekken juist de focus leggen op minder sociale huur en het toevoegen van meer (betaalbare) koop en middenhuur woningen.

De afgelopen jaren hebben corporaties al behoorlijk geïnvesteerd in de woningvoorraad. Ondanks dat ze flink beperkt werden door de verhuurdersheffing, hoge bouwkosten en rentes en andere rijksmaatregelen. Deze investeringen zetten we voort in Groningen-Noord. We willen de woningvoorraad verbeteren door verduurzaming en een combinatie van sloop en nieuwbouw. Door verschillende soorten woningen terug te bouwen, zorgen we er ook voor dat een wijk meer divers wordt. Daarnaast willen we voorkomen dat te veel woningen worden opgekocht voor (particuliere) verhuur. En we willen de vrije ruimte van corporaties beter benutten.

Herstructurering

We benutten herstructureringsopgaven in Groningen-Noord om onze ambities van een ongedeelde stad waar te maken. Daar waar sprake is van sloop-nieuwbouw, transformatie of inbreiding zorgen we voor een meer diverse woningvoorraad. Dit betekent dat we vooral minder sociale huurwoningen terugbouwen en meer woningen in het midden of duurdere segment willen toevoegen. Mensen kunnen hierdoor makkelijker in hun eigen wijk blijven wonen als ze een wooncarrière willen maken of als ze ouder worden en een passende woning zoeken. Tegelijkertijd moeten de wijken interessant worden voor nieuwe wijkbewoners. Dit pakken we op in de uitvoeringsprogramma's per wijk door de corporaties en de gemeente, zoals in Selwerd en De Hoogte/Indische buurt. We maken daarbij per wijk afspraken hoeveel sociale huur er maximaal wenselijk is. Elke kans (nieuwbouw/herstructurering) wordt aangegrepen om menging te stimuleren.

<i>Partners</i>	<i>Gemeente, Lefier, Patrimonium, De Huismeesters, Nijestee</i>
<i>Planning</i>	<i>2024-2029</i>
<i>Wijken</i>	<i>Vinkhuizen, Selwerd, Indische Buurt, De Hoogte, Beijum en De Wijert</i>

Betaalbaar wonen elders in Groningen

Er is de komende jaren behoefte aan meer sociale huurwoningen en betaalbare woningen. Daarom moet het aantal gesloopte huurwoningen in ieder geval gecompenseerd worden. Om te zorgen voor een ongedeelde gemeente, zullen deze juist in de gebieden gebouwd moeten worden waar het aandeel sociale en betaalbare woningen beperkt is, om zo lucht te geven in Groningen-Noord. Hiervoor is het nodig dat we over de grenzen van Groningen-Noord heen kijken. In onze nieuwe ontwikkelgebieden waar we grote

aantallen woningen gaan realiseren, willen we daarom meer sociale huur en betaalbare woningen bouwen. Voor alle nieuwe woningbouwontwikkelingen streven we daarom naar een verhouding van 30% sociaal, 40% middensegment en 30% duurdere segment. Om dit voor elkaar te krijgen willen we afspraken maken tussen gemeente en corporaties en met ontwikkelaars over uitruil van programma.

<i>Partners</i>	<i>Gemeente, Lefier, Patrimonium, De Huismeesters, Nijestee</i>
<i>Planning</i>	<i>2024-2029</i>
<i>Wijken</i>	<i>Nieuwe ontwikkelgebieden zoals Meerstad, Stadshavens, De Suikerzijde</i>

Toewijzingsbeleid

Om bij te dragen aan ongedeelde wijken met meer draagkracht, het creëren en in stand houden van diverse wijken met ruimte voor kwetsbare bewoners én mensen die bij kunnen dragen aan het versterken van een wijk gaan de corporaties en gemeente onderzoeken welke (combinaties) van maatregelen hier een bijdrage aan kunnen leveren. Dit betreft het woonruimte-verdeelbeleid, inzet huurbeleid, het toepassen van de vrije ruimte (15%), binnen de regelgeving passend toewijzen, meer bemiddeling en mogelijk ook aanpassing van huurprijzen binnen de bestaande voorraad. Dit vraagt per situatie om maatwerk en kan niet generiek worden toegepast. We gaan hier de komende jaren aan werken en sluiten niet uit dat er systeemdoorbraken nodig zijn om verandering in Groningen-Noord teweeg te brengen.

<i>Partners</i>	<i>Lefier, Patrimonium, De Huismeesters, Gemeente</i>
<i>Planning</i>	<i>2024-2029</i>
<i>Wijken</i>	<i>N.t.b.</i>

Actielijn Energietransitie en verduurzaming

Bijdrage aan doelen	Wonen	Veilig zijn	Werken	Leren	Meedoen
Energietransitie en verduurzaming					

Naast de verandering in de woningvoorraad is een kwaliteitsimpuls nodig in de bestaande voorraad, zodat de bewoners in een prettige woning kunnen wonen. De aanleg van het warmtenet is het vliegwiel om de woningen te verduurzamen. De verduurzaming wordt deels al gedaan door de corporaties, maar er zijn ook bewoners die wonen in een eigen woning. Om iedereen mee te nemen in de energietransitie is onze inzet nodig om bewoners die nu onvoldoende mee kunnen doen te activeren en te helpen. Het niet mee kunnen doen in de energietransitie leidt vaak tot nieuwe problemen.

Daarom pakken we de energietransitie integraal aan op wijkniveau. Het is een aanjager van andere maatschappelijke ontwikkelingen, zoals het tegengaan van armoede en het stimuleren van werkgelegenheid. We hebben mensen nodig die het warmtenet aanleggen. We hebben mensen nodig die hun burens helpen met isoleren. We grijpen gesprekken met bewoners aan om het niet alleen over de energietransitie te hebben, maar juist om meer te weten te komen wat er leeft en speelt achter de slecht geïsoleerde voordeur.

Verduurzaming woningen van corporaties

Inmiddels hebben de woningcorporaties al veel van hun bezit verduurzaamd en staat er ook voor de komende jaren nog een groot programma gepland. Een van de afspraken is dat eind 2024 meer dan de helft van alle sociale huurwoningen in Groningen energielabel A of beter heeft. Dit doen we door bestaande huizen te verbeteren en zonnepanelen te plaatsen. En door het bouwen van duurzame huizen. We vinden duurzaamheid belangrijk én het betaalbaar

houden van de energiekosten voor huurders. Uiterlijk 2028 hebben corporaties geen woningen meer met een label E, F en G.

Partners	Lefier, Patrimonium, De Huismeesters, Nijestee
Planning	2024-2029
Wijken	Groningen-Noord

Energietransitie: Verduurzaming particuliere woningvoorraad

In een aantal wijken in Groningen-Noord wordt al gewerkt aan de verduurzaming van woningen en steeds meer woningen worden aangesloten op het warmtenet. Een deel van de (oudere) woningvoorraad die in particulier bezit is, loopt achter op deze verduurzaming. Juist in straten met particulier bezit groeit het contrast met de rest van de wijk. Bij versnipperd bezit belemmert dit de verbetering van corporatief vastgoed. Ook worden doelstellingen in duurzaamheid niet gehaald en is de woonkwaliteit vaak onvoldoende. Het lukt de eigenaren niet dit zelf op te lossen. Het Volkshuisvestingsfonds vormt hiermee een schakel in de totale wijkvernieuwing. In Paddepoel, Selwerd en Vinkhuizen gaan we met behulp van het Volkshuisvestingsfonds minstens 845 woningen verduurzamen. Bij voldoende middelen willen we dit opschalen naar 1500 woningen in deze wijken.

Particuliere woningeigenaren krijgen een tegemoetkoming in de kosten van verduurzaming en kunnen aanvullend tegen gunstige voorwaarden een lening afsluiten. Zij kunnen bij het maken van keuzes hierin een beroep doen op hulp en begeleiding door een energiecoach. Bovendien wordt WIJ ingezet om tijdens gesprekken over verduurzaming, eventuele sociale vragen/problemen op te pakken en hulp te bieden waar dat nodig is.

1

2

3

1

Met het Team Eerlijke Energietransitie is een revoluerend fonds energietransitie ingericht, bestaande uit de drie verschillende verduurzamingsleningen die via de SVN verstrekt worden aan inwoners die niet in staat zijn de verduurzaming van hun woning zelf te financieren. In dezelfde periode zijn in Selwerd en Vinkhuizen de eerste pilotprojecten van circa 150 woningen opgestart voor de ontwikkeling van een projectmatige aanpak van goedkope particuliere woningen. Met behulp van een bijdrage uit het Volkshuisvestingsfonds worden de eerste werkwijzen en instrumenten ontwikkeld die nodig zijn voor een dergelijke aanpak.

<i>Partners</i>	<i>Gemeente, WIJ</i>
<i>Planning</i>	<i>2024-2029</i>
<i>Wijken</i>	<i>Vinkhuizen, Selwerd, Paddepoel</i>

Samen duurzaam

Woningcorporaties en de gemeente stellen gratis kleine energiebesparende materialen beschikbaar en hulp om kleine maatregelen uit te voeren, in buurtgerichte acties, voor de verlaging van energielasten. Hier is in 2023 door 3.000 mensen gebruik van gemaakt. Daarna heeft er een intensiveringsronde plaats gevonden om het bereik te vergroten. En dit gaan we in 2024 nogmaals aanbieden. Daarnaast zijn wijkbewoners opgeleid als energiecoach.

<i>Partners</i>	<i>Gemeente, Lefier, Patrimonium, De Huismeesters, Nijestee</i>
<i>Planning</i>	<i>2024</i>
<i>Wijken</i>	<i>Groningen-Noord en De Wijert</i>

Buurt Fier

In Vinkhuizen zijn we begonnen om aan bewoners per buurt te vragen: "wat speelt er in uw buurt?" "Wat gaat goed en wat moet er beter?" Ook is in beeld gebracht wat we de komende tien jaar allemaal in Vinkhuizen willen uitvoeren en nu al uitvoeren. We vinden het belangrijk te weten hoe bewoners kijken naar hun wijk en hoe zij de werkzaamheden ervaren die in hun wijk worden uitgevoerd. Dit kan gaan om de kwaliteit van de openbare ruimte, werk en meedoen, de veiligheid op straat en de kansen van kinderen op school. We willen een zo goed mogelijk beeld geven van wat de bewoners de komende jaren kunnen verwachten, zodat ze weten waarom dit gebeurt en niet worden verrast. Om zoveel mogelijk overlast te beperken, gaan we zoveel mogelijk dingen combineren. Daarbij betrekken we bewoners eerder en beter bij de verbetering van hun buurt en woonomgeving. Eén van de eerste buurten waar we ons met deze manier van werken op richten is de buurt rondom de Jadestraat ('buurt Fier'). Hier gaan we bij alle bewoners langs om samen met hun een plan te maken voor de verduurzaming van de woning. Graag benutten we dit contact om het ook te kunnen hebben over andere zaken die voor bewoners belangrijk zijn in en rondom de woning.

Actielijn Aantrekkelijke woonomgeving

Bijdrage aan doelen	Wonen	Veilig zijn	Werken	Leren	Meedoen
Aantrekkelijke woonomgeving					

Naast een goede betaalbare woning, doen ook de openbare ruimte en voorzieningen in de wijk ertoe. In onze wijkvernieuwing werken gemeente, corporaties en andere partijen in een aantal wijken al goed met elkaar samen aan de verbetering van woningen en de openbare ruimte. Er is echter meer nodig. We willen op een grotere schaal naar de openbare ruimte, voorzieningen en veiligheid kijken.

Goede voorzieningen in Groningen-Noord verbeteren de levenskwaliteit van de bewoners en dragen bij aan het verminderen van sociaal-economische ongelijkheid. De aanleg van het warmtenet biedt kansen voor het herinrichten van de openbare ruimte. Het openbreken van de straat biedt de meeste kansen om de openbare ruimte groener, klimaatbestendiger en veiliger in te richten. De openbare ruimte is de plek waar bewoners elkaar tegenkomen. Het versterken van de sociale cohesie van de buurt begint al bij het samen ontwerpen en ontdekken van verbeterpunten voor de straat.

Gezonde en veilige leefomgeving

Tegelijk met werkzaamheden aan gebouwen en/of infrastructuur wordt gekeken of de openbare ruimte kan worden verbeterd door deze klimaatadaptief in te richten, met meer ruimte voor onder andere bewegen en ontmoeting. Voorbeelden zijn de aanleg van het warmtenet en de verbetering en vernieuwing van woningen. Door zo werk met werk te maken kunnen ook budgetten voor onderhoud en beheer worden ingezet. We betrekken bewoners bij de inrichting van de openbare ruimte, waarbij corporaties en inwoners met elkaar optrekken om verloedering tegen te gaan en de sociale veiligheid te verhogen. Dit wordt per wijk uitgewerkt in de wijkvernieuwing..

Partners
Planning
Wijken

Gemeente, corporaties
Doorlopend
Gestart in Selwerd, De Hoogte en Indische buurt.

Veiligheidseffectrapportage

In de noordelijke wijken staat de (ervaren) veiligheid onder druk. De sociale veiligheid heeft een sterke invloed op de leefbaarheid van de wijken en het welbevinden van de bewoners. De zogeheten veiligheidseffectrapportage (VER) maakt de veiligheidsrisico's van ruimtelijke (her)inrichtingsplannen inzichtelijk. Het gaat daarbij om de inrichting van de publieke ruimte, de inrichting van nieuwe wijken, het ontwikkelen en verbeteren van bestaande wijken. Verschillende partijen werken samen, zoals bewoners, corporaties, gemeente, politie, brandweer en zorgpartijen, met elk hun eigen ervaringskennis. We gaan eerst een rapportage opstellen voor Selwerd. Op basis van de aanbevelingen uit de VER gaan wij aan de slag om de sociale veiligheid in de wijken te verbeteren.

Partners
Planning
Wijken

Lefier, Patrimonium, De Huismeesters, Nijestee,
Gemeente, WIJ Groningen, politie
2024-2029
Start in Selwerd, daarna De Wijert, dan in De Hoogte,
Indische buurt, Beijum en Lewenborg

Fijne plek tijdens werkzaamheden

We zijn ons ervan bewust dat grootschalige werkzaamheden vaak overlast met zich meebrengen en dat er minder plek is om elkaar te ontmoeten. Het is daarom belangrijk dat we tijdens deze werkzaamheden plekken of activiteiten organiseren. Om de bewoners iets terug te geven is er bijvoorbeeld door Nijestee, de gemeente en Kunstpunt een tijdelijke plek in de vorm van een kas gemaakt. Hier kunnen bewoners en leerlingen van scholen uit de

1

2

3

1

omgeving naartoe gaan en er worden diverse workshops georganiseerd. In elke wijk krijgt dit op een eigen manier vorm.

<i>Partners</i>	<i>Lefier, Patrimonium, De Huismeesters, Nijestee, Gemeente</i>
<i>Planning</i>	<i>N.t.b.</i>
<i>Wijken</i>	<i>Selwerd en n.t.b.</i>

2

3

Aandachtspunt van de bewoners

“In de wijken komen vindplaatsen. Plekken waar mensen graag komen, waar iedereen zich veilig voelt. Het gaat om openbare ruimtes die als cement voor de samenleving gelden. Kernwoorden zijn veiligheid, gelijkwaardigheid, betrouwbaarheid en laagdrempeligheid. De vindplaatsen zijn de voelsprietten van Groningen-Noord: wat zijn belangrijke zaken die direct op de agenda van de Coalitie moeten komen en die (direct) aangepakt moeten worden?”

Vitale voorzieningen

Een van de middelen/randvoorwaarden om het perspectief van deze bewoners te verbeteren is het bieden van een goed netwerk aan maatschappelijke en economische voorzieningen, zodat mensen elkaar ontmoeten, meedoen en een verschil maken voor hun eigen wijk.

Om te komen tot een goed netwerk is analyse noodzakelijk van de wijk en wijkoverstijgende maatschappelijke en economische voorzieningen. Wat is de juiste balans tussen de programmatische ontwikkelingen en de sociale opgaven in de wijk en de wijken er

omheen in relatie tot het bestaande aanbod van voorzieningen? Staan deze voorzieningen op de juiste plek en met het juiste aanbod van activiteiten? En, net zo belangrijk: hebben we nieuwe of andere voorzieningen nodig in de wijk? Op basis van de analyse maken we een visie per wijk, als middel om keuzes te kunnen maken.

De tweede stap is een strategie voor het gebied. Hoe verbinden we voorzieningen en hun aanbod aan de openbare ruimte, zodat er een samenhangende publieke infrastructuur ontstaat? Denk hierbij aan winkelcentra, lokale ondernemers, kerken en het maatschappelijk vastgoed (onderwijshuisvesting, buurthuizen, speeltuinen, bibliotheken, sportaccommodaties en openbare ontmoetingsplekken). Naast de fysieke kwaliteit zou de strategie ook specifiek in moeten gaan op het activiteitenaanbod dat een voorziening moet hebben, zodat de groep waarvoor die bedoeld is het ook gebruikt.

De derde stap is een opgavekaart, waarbij de ontwikkelkansen op tijd en geld worden gezet, met een risicoanalyse voor de bewoners van nu en van de toekomst.

<i>Partners</i>	<i>Gemeente</i>
<i>Planning</i>	<i>2024-2025</i>
<i>Wijken</i>	<i>Start in Selwerd en De Wijert, dan De Hoogte, Indische buurt, Beijum en Lewenborg</i>

Veilig zijn

“Over twintig jaar wonen mensen met plezier en een veilig gevoel in de noordelijke wijken. Bewoners kijken naar elkaar om en spreken elkaar aan als dat nodig is. De sociale cohesie zorgt voor een veerkrachtige en weerbare buurt waardoor overlast en criminaliteit geen voedingsbodem hebben.” (Ambitiedocument Wijkvernieuwing op z’n Gronings)

Iedereen moet zich veilig kunnen voelen in de wijk. Iemand die niet meer kan of wil meedoen, gaat andere dingen doen. Het stevig terugdringen en voorkomen van (jeugd)criminaliteit en overlast zijn speerpunten in onze aanpak. Preventie, het wegnemen van de voedingsbodem voor criminaliteit, is belangrijk. We willen hiermee voorkomen dat jongeren en volwassenen in een kwetsbare positie komen, want dit is vaak de oorzaak van overlastgevend gedrag en criminaliteit. Daarvoor zijn vooral ook investeringen in de andere thema’s nodig, zoals een veilige woonomgeving, armoedebestrijding, opleiding en baangaranties.

Het thema veiligheid heeft de afgelopen jaren een stevige ontwikkeling doorgemaakt. Veiligheid verbindt preventieve inzet met repressief handelen. We zien dit steeds steviger terug-

komen in programma’s als Preventie met Gezag, Grip op Onbegrip en de regionale aanpak ‘Ondermijning’.

Vanuit het thema Veilig zijn is bewust gekozen om deze programma’s aan te vullen. Op deze manier worden de interventies en ontwikkelingen van deze lopende programma’s gewaarborgd en zijn we in staat de ‘witte vlekken’ te lokaliseren en te adresseren.

Aandachtspunt van de bewoners

“Verwarring is een groeiend probleem in de wijken. Denk aan mensen die psychisch kwetsbaar zijn, dementeren en verslaafden. Er is angst bij wijkbewoners. En een gebrek aan kennis hoe te handelen.”

De drie actielijnen gaan in samenhang bijdragen aan een veilige en perspectiefrijke toekomst voor alle inwoners in het gebied. Wij zetten ons in op het verbeteren van de sociale veiligheid op en rondom scholen. Wij richten ons op het creëren van weerbare wijken voor alle inwoners, zodat problemen minder snel kunnen escaleren. En we maken een vuist tegen ondermijnende criminaliteit door samen te werken met bewoners en professionals, zowel op straat als online.

1

Gebiedsanalyse

De veiligheidsbeleving van inwoners uit de buurten en wijken in Groningen-Noord is structureel negatiever dan elders. Gemiddeld geeft 19% van de inwoners in de gemeente Groningen aan zich wel eens onveilig te voelen in de eigen buurt. In Groningen-Noord ligt dit percentage tussen 25% en 35%. Ook op het gebied van onder andere ervaren overlast, de mate van sociale samenhang en de waardering ten aanzien van de omgang tussen bewoners onderling zien we ongunstige afwijkingen.

Aandachtspunt van de bewoners

“Veiligheid heeft vele dimensies. Het kan gaan over overlast in de wijk, maar ook over instanties. Ervaar je als bewoner voldoende veiligheid om je met je problemen bij de overheid te melden?”

En we zien dat de problematiek eerder groter wordt dan kleiner. Vanuit het veld komen signalen die reden tot zorg zijn waar het gaat om ondermijnende criminaliteit. Dit geldt o.a. voor de ontwikkeling dat steeds vaker kwetsbare mensen worden verleid door het criminele circuit. Mensen met een licht verstandelijke beperking en steeds jongere kinderen doen mee aan criminele activiteiten. In totaal wonen er in Groningen-Noord 6.052 kinderen en jongeren in de leeftijdsgroep 4 tot en met 17 jaar (2024).

Actielijn Veilige schoolomgeving

Bijdrage aan doelen

Veilige schoolomgeving

Om de weerbaarheid van kinderen en jongeren te vergroten en te voorkomen dat negatieve invloeden van buitenaf hen kunnen bereiken, zetten we extra in op een breed veiligheidsprogramma voor jeugdigen, onderwijsprofessionals en eventueel andere gebruikers. Dit richt zich zowel op datgene dat binnen de muren van de scholen zelf plaatsvindt, als ook in de (directe) schoolomgeving. Hierbij zetten we een combinatie in van preventie én - daar waar nodig - zorg en repressie.

We ontwikkelen een breed multidisciplinair gedragen programma, gericht op kinderen, jeugdigen en onderwijsprofessionals binnen het primair (PO) en het voortgezet onderwijs (VO) alsook het Middelbaar Beroepsonderwijs (MBO). De aanpak wordt aangevlogen vanuit de schoolomgeving, die een groter verzorgingsgebied kent dan enkel de jongeren die wonen in Groningen-Noord zelf. Juist om alle jongeren uit Groningen-Noord te bereiken, stellen we ons tot doel dat over vijf jaar alle scholen in de gemeente Groningen aangesloten zijn bij dit veiligheidsprogramma. Dit veiligheidsprogramma omvat onder meer het streven dat iedere school een veiligheidscoördinator aan zich verbindt en dat iedere school een kwalitatief stevig veiligheidsplan ontwikkelt met integrale handelingsperspectieven voor sociale veiligheidsvraagstukken. Daarnaast wordt continu samengewerkt om van elkaar te leren, nieuwe sociaal maatschappelijke ontwikkelingen te analyseren en plannen van aanpak op te stellen.

De eerste deelopdracht richt zich op het ontwikkelen van het profiel van de veiligheidscoördinator, het opstellen van een basis voor het

veiligheidsplan en het in kaart brengen van bestaande structuren en programma's. Met deze basis kunnen de vervolgstappen helder worden geformuleerd. Daarnaast streven we ernaar dat op drie scholen wordt gestart met het ontwikkelen van een handreiking rondom thematische sociale veiligheidsvraagstukken. Hiertoe zijn onderwijsinstellingen en de gemeente met elkaar in gesprek om de meest urgente thema's te kiezen, voorbeelden zijn de gevaren rondom social media, wapenbezit en middelengebruik.

Partners	O2G2, RENN, Gemeente, politie, WIJ
Planning	Vorbereiding gestart 2024; start jaar 1: september 2024
Wijken	Groot verzorgingsgebied, waaronder Groningen-Noord

Actielijn Aanpak ondermijning

Bijdrage aan doelen	Wonen	Veilig zijn	Werken	Leren	Meedoen
Aanpak ondermijning					

De sluipende gevolgen van ondermijnende criminaliteit maken bewoners, en met name jongeren, kwetsbaar. Kwetsbare jongeren en volwassenen glijden door schulden, verslavingsproblematiek of andere oorzaken af naar het criminele milieu (Groningse praktijken). Dit speelt vooral in wijken waar de druk op de leefbaarheid en veiligheid al groot is, zoals in Groningen-Noord. Die ondermijning is soms zichtbaar (normalisering van drugsgebruik en drugshandel), en soms ook onzichtbaar (cybercriminaliteit en mensenhandel).

Preventie 'achter de voordeur'

Een aanpak gericht op signalen uit de wijk, waarbij ingezet wordt op drugscriminaliteit, (vuur)wapens en witwassen met behulp van financiële opsporing. De aanpak is ontwikkeld door de politie in Groningen en in basis gericht op opsporing. Indien nodig treden we met bestuursrechtelijke maatregelen repressief op, zodat er meer rust ontstaat in gebieden met kwetsbare inwoners. Denk bijvoorbeeld aan het sluiten van een overlastgevend drugspand of het inzetten van een gebiedsverbod voor een overlastpleger. Deze aanpak zorgt ervoor dat de politie vaak 'achter de voordeur' zorgelijke signalen constateert.

De aanpak van het HIT-team van de politie wordt integraal uitgebouwd via twee sporen:

1. We verbeteren het ophalen van signalen van ondermijnende criminaliteit uit het werkveld. Niet alleen het proces binnen de politieorganisatie gaan we optimaliseren, maar ook de signalen vanuit het integrale netwerk én van inwoners.
2. De zorgelijke signalen die de politie 'achter de voordeur'

1

constateert worden niet alleen gedeeld met de hulp- of zorgverlening. Ook de toeleiding naar hulp wordt geoptimaliseerd. Hierin sluiten we aan bij al bestaande verbeteringsprocessen vanuit 'Grip op Onbegrip' en Preventie met Gezag.

2

Het bouwen van het integrale netwerk rondom de inspanningen van het HIT-team is gericht op het terugdringen van recidive en het terugdringen van criminaliteit en overlast in de wijk. Daarnaast krijgen inwoners eveneens de hulp die nodig is voor een gezond en gelukkig leven, waardoor de voedingsbodem van (ondermijnende) criminaliteit wordt verminderd.

3

Partners	Politie, Gemeente, WIJ, zorgpartijen, inwoners
Planning	Vorbereiding gestart 2024; vervolg verwacht januari 2025
Wijken	Groningen-Noord

Actielijn Preventie met gezag

Bijdrage aan doelen	Wonen	Veilig zijn	Werken	Leren	Meedoen
Preventie met gezag					

Preventie met Gezag is landelijk een belangrijk onderdeel van het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid. De Groningse partners in de veiligheidsketen werken sinds april 2023 met het vastgestelde programma Preventie met Gezag. Dit programma kent een eigen stuurgroep met aparte financiering. Het programma is gericht op het voorkomen van jeugdcriminaliteit, waarbij gericht repressieve en preventieve interventies worden in gezet. Het eerste concrete voorbeeld van deze samenwerking is de eerdergenoemde interventie Veilige Schoolomgeving.

Regionale aanpak ondermijning

Maatregelen op de ene plek hebben vaak consequenties op een andere plek. Ook criminaliteit en ondermijning verplaatst zich naar andere wijken, dorpen en steden. Om dit waterbedeffect te voorkomen, investeren we in een regionale aanpak van ondermijning (georganiseerde ondermijnende criminaliteit). In die aanpak werkt de Gemeente Groningen samen met de negen andere Groninger gemeenten, de provincie, het RIEC, de Waterschappen, de Nationale Politie en het Openbaar Ministerie. Maatregelen die we nemen zijn meer controles in de provincie Groningen en signalen uit de samenleving oppakken. Ook is nodig dat de betrokken gemeenten zoveel mogelijk het beleid, de regelgeving en de uitvoering gaan harmoniseren om ondermijning tegen te gaan. Dit programma kent een eigen regionale stuurgroep met budgetverantwoordelijkheid.

Partners	WIJ, politie, Gemeenten, provincie, waterschappen, OM, Reclassering, RIEC
Planning	Loopt tot 2033 - pva 2023-2027
Wijken	Groningen-Noord met regionale en stedelijke interventies

Werken

“Werken, of op een andere manier actief zijn, is een basisvoorwaarde voor het meedoen in de samenleving. Betaald werk dat meer dan lonend is helpt bovendien armoede voorkomen.” (Ambitiedocument Wijkvernieuwing op z’n Gronings)

Een grote groep bewoners in Groningen-Noord heeft zorgen over werk en kan moeilijk rondkomen. Dit leidt regelmatig tot schulden en onzekerheid over de toekomst en legt daardoor grote druk op de bewoners en hun omgeving. Door een stapeling van problemen wordt de druk alleen maar groter. Om iedereen op z’n eigen manier mee te kunnen laten doen, is een stabiele financiële situatie en perspectief voor de toekomst nodig. Dit zien we als een belangrijke voorwaarde om zelf te kunnen werken aan gezondheid, welzijn en geluk. We hebben de ambitie dat meer inwoners een betaalde baan en daarmee een eigen stabiel inkomen verkrijgen of mee kunnen doen op een andere betekenisvolle manier.

Aandachtspunt van de bewoners

“De vraag is: Waaróm kunnen wijkbewoners niet werken? Waarbij met werken niet per se een reguliere betaalde baan wordt bedoeld. Zijn bewoners bang voor een inkomensval? De gedachte dat bijstand zekerheid is, is zo sterk dat veel wijkbewoners het niet aandurven om een nieuwe stap richting werk en meedoen te zetten.”

Er zijn genoeg voorbeelden van mensen in de wijk die deze stap hebben kunnen zetten. We zetten hun ervaringsdeskundigheid graag in om anderen te helpen om ook die stap te zetten. Zij weten immers uit ervaring heel goed wat het betekent om bijvoorbeeld niet goed rond te kunnen komen. We zetten ook extra in op basisbanen, waarmee de wijkbewoners een betaalde baan krijgen en bijdragen aan de leefbaarheid van de buurt. Waar nodig bieden we een extra uitgestoken hand om bewoners te helpen.

Daarnaast geven we inwoners in de Noordelijke wijken extra mogelijkheden om hun talenten te ontwikkelen, bijvoorbeeld door werk-leertrajecten aan te bieden in verschillende disciplines. Dit gebeurt in verschillende wijkgildes en wijkbedrijven in de buurt.

Gebiedsanalyse

In de gemeente Groningen wonen relatief veel inwoners die leven in een (langdurige) armoedesituatie. Er is meer werkloosheid en mensen hebben meer moeite om rond te komen. In 2020 behoorde ruim 16% van de huishoudens tot de minima (o.b.v. tot 110% van het beleidsmatig minimum). In Groningen-Noord zien we dat deze percentages hoger zijn. En een deel van de mensen bevindt zich langdurig in een dergelijke situatie. In De Hoogte en de Indische Buurt stijgt dit zelfs boven de 30% uit. Het is daarnaast zorgelijk dat het aandeel minderjarige kinderen dat opgroeit in armoede in bepaalde buurten en wijken minstens 1 op de 3 kinderen betreft. De energie- en inflatiecrisis heeft de inwoners hard geraakt, waarbij de verschillen tussen gebieden verder is vergroot. Het treft niet alleen minima hard, maar ook huishoudens die daar net boven zitten. Ook werkenden met een laag inkomen hebben per saldo weinig besteedbare ruimte. Steeds meer mensen hebben moeite om rond te komen. In Groningen-Noord ligt ook de werkloosheid vergeleken met de rest van de gemeente relatief hoog, zeker als we kijken naar

1

Selwerd, De Hoogte en Indische Buurt. Het aandeel niet-werkende werkzoekenden varieerde hier in 2022 tussen 15% en 20%. Een groot deel van de niet-werkenden zit bovendien geruime tijd in deze situatie, voor hen ontbreekt veelal het perspectief om (duurzaam) uit deze situatie te komen. We zien steeds meer kinderen en ouders met een behoefte aan ondersteuning en met een stapeling van problemen, zoals opgroeien in armoede.

2

3

Actielijn Werk in de wijk

Bijdrage aan doelen

Werk in de wijk

In Groningen-Noord hebben we extra stappen te zetten. Omdat moeite met rondkomen ook vaak gepaard gaat met andere problemen. En omdat bewoners meermaals teleurgesteld zijn door de overheid. Daarom gaan we extra inzetten op herstel van vertrouwen. Vaak gaan we uit van de kracht van bewoners, maar hebben de instanties de eerste stap te zetten om vertrouwen op te bouwen. We creëren banen die van meerwaarde zijn voor de wijk. We gaan bewoners die een actieve rol hebben in de wijk extra waarderen. De stappen richting werk en de stappen richting leren moeten op een laagdrempelige manier gemaakt kunnen worden. In een vertrouwde omgeving dichtbij. Dit doen we door inwoners in contact te brengen met wijkgildes en andere wijkorganisaties.

Aandachtspunt van de bewoners

“Van een controle stad naar een vertrouwen stad.”

Boegbeelden

In de wijken zijn er bewoners die al actief zijn in de wijk en de wijk goed kennen. Deze boegbeelden of sleutelfiguren weten mensen te bereiken die de reguliere instanties niet bereiken. Deze sleutelfiguren met praktijkervaring in de wijk kunnen de brug slaan tussen de leefwereld en de systeemwereld. Zij signaleren zaken die voor professionele instanties soms onduidelijk blijven. We diepen deze signalen verder uit: wat is het signaal, hoe kunnen we dit

oplossen, wie zijn daarvoor nodig etc. De boegbeelden worden beloond voor hun werkzaamheden, de manier waarop is maatwerk.

<i>Partners</i>	<i>Gemeente, wijkorganisaties</i>
<i>Planning</i>	<i>Vanaf oktober 2024</i>
<i>Wijken</i>	<i>Groningen-Noord</i>

Wijkgildes

Gekoppeld aan de wijkbedrijvigheid (zie [koppelkansen](#)) zijn de afgelopen jaren wijkgildes ontstaan. In de wijkgildes staat werken en leren in de wijk centraal. De wijkbewoners volgen scholing op MBO-entreeniveau in de wijk en volgen hun BBL-stage veelal in de diverse wijkbedrijven. Uit de pilots blijkt dat deze wijkgildes succesvol zijn, vooral omdat ze:

- Dichtbij en laagdrempelig georganiseerd zijn: het ROC biedt lessen in de buurt/wijk aan, in de veilige eigen omgeving (niet op een schoolse locatie) en is voor iedereen (gratis) toegankelijk.
- Extra begeleiding bieden: door de inzet van extra begeleiders zijn er korte lijnen en worden mogelijke belemmeringen en problemen snel opgepakt.
- Saamhorigheid stimuleren: door gelijksoortige (levens)ervaringen van de (volwassen) deelnemers onderling en de positieve sfeer hebben de deelnemers veel steun aan elkaar. Zo ontstaat een belangengemeenschap.
- Maatwerk vanuit het ROC krijgen geleverd: geen strakke planning, ruimte voor eigen inbreng en een beperkt aantal docenten per groep, zodat een vertrouwensrelatie kan ontstaan.

De wijkgildes zijn begonnen als een pilot, maar worden inmiddels in meerdere gebieden ingezet. Ongeveer 85% van de deelnemers krijgt een diploma of praktijkverklaring, 23% stroomt door naar een baan

(waaronder basisbanen) en 23% gaat naar een vervolgopleiding en een groep van 45% blijft duurzaam actief in de wijk. De aanpak is sterk, maar behoeft nog wel aanpassingen om het duurzaam neer te zetten. In 2024 worden als pilot twee nieuwe gildes opgezet. Een wijkgilde techniek en een wijkgilde waar meer aandacht is voor taal.

<i>Partners</i>	<i>Wijkbedrijven, WerkPro, Noorderpoortcollege, Alfacollega, gemeente</i>
<i>Planning</i>	<i>Al gestart</i>
<i>Wijken</i>	<i>Groningen-Noord en Beijum</i>

Basisbanen

De basisbaan is een betaalde baan. Het is bedoeld om additionele werkzaamheden met maatschappelijke meerwaarde uit te laten voeren door mensen die bijstand ontvangen en die aantoonbaar de stap naar de arbeidsmarkt niet kunnen maken. Het gaat dus om taken die nu niet worden gefinancierd, maar wel bijdragen aan de leefbaarheid in de wijk. In de noordelijke wijken willen we extra basisbanen realiseren. Dit draagt bij aan wijkbedrijvigheid en een levendige wijk. Het gaat bijvoorbeeld om helpen in de horeca of schoonmaak bij buurthuizen en sportaccommodaties, ouderen in de wijk bezoeken, zwerfvuil opruimen in de wijk en kleine klussen doen bij mensen thuis.

<i>Partners</i>	<i>Gemeente, WerkPro, wijkorganisaties</i>
<i>Planning</i>	<i>Extra basisbanen m.i.v. 1 januari 2025</i>
<i>Wijken</i>	<i>Groningen-Noord</i>

1

Actielijn Aanpakken van armoede

Bijdrage aan doelen

Wonen

Veilig zijn

Werken

Leren

Meedoen

Aanpakken van armoede

2

Het belang van het doorbreken van langdurige armoede is in Groningen-Noord extra groot, omdat hier de leefbaarheid meer dan in andere wijken onder druk staat. De problemen op het gebied van onderwijs, armoede, gezondheid, werk, wonen en veiligheid stapelen zich hier op. We zetten daarom een aantal pilots op, bewust gericht op de noordelijke wijken. Dit doen we in een samenhangende aanpak om inwoners bestaanszekerheid te kunnen bieden, zodat zij weer regie op het leven krijgen.

3

Kansrijk Groningen

Met Kansrijk Groningen gaan we armoede te lijf. Deelnemers en hun buddy's pakken samen de problemen aan die de meeste stress veroorzaken. Dat zijn lang niet altijd geldproblemen. Vaak liggen er vragen en wensen op andere leefgebieden. Buddy's en deelnemers zien elkaar een jaar lang elke week en hebben daarnaast ook veel contact. Alle buddy's hebben professionele ervaring in het begeleiden van mensen die rond moeten komen van weinig geld. Dat creëert rust en vertrouwen, van waaruit mensen weer vooruit kunnen. De buddy's hebben goede netwerken in de wijken en bij de gemeente. Ze zijn daarnaast ervaringsdeskundig en weten vanuit hun eigen ervaring hoe armoede voelt en wat belangrijke stressfactoren zijn. Hierdoor is er herkenning en erkenning en wordt perspectief geboden. Het effect is dat mensen duurzaam uit de armoede raken. Hiermee wordt ook een positief effect bereikt op het gebied van gezondheid, leren, werken en meedoen. Bij een gezin zijn de effecten op kinderen evident.

Kansrijk Groningen is in 2019 op initiatief van een bewoner gestart met een pilot in de wijken Beijum en Lewenborg, en vanaf 2021 is met

behulp van Regio Deal Groningen-Noord gestart in Groningen-Noord in Selwerd, Paddepoel, Tuinwijk en Vinkhuizen. We werken toe naar een dekkend netwerk voor Groningen-Noord, door in de wijk samen te onderzoeken hoe het past binnen de specifieke en culturele identiteit van de wijk. Nu schalen we dit programma gefaseerd op, te beginnen in de Oosterparkwijk. Kansrijk Groningen werkt nauw samen met WIJ Groningen, de Groningse Kredietbank, de directies Inkomensdienstverlening en Werk & Participatie van de Gemeente Groningen en diverse partijen in de wijken van Groningen-Noord, waaronder het Doorbraaknetwerk.

Partners

Gemeente, WIJ Groningen, buddy's

Planning

Gestart en doorlopend

Wijken

Gestart in Lewenborg en Beijum, doorontwikkeling naar Groningen-Noord en De Wijert

Financiële educatie en dienstverlening

We gaan de financiële dienstverlening en educatie in de noordelijke wijken versterken. We doen dit door te intensiveren en te ontwikkelen. We stellen in Groningen-Noord extra capaciteit beschikbaar. Dit doen we bijvoorbeeld door jongeren individueel en groepsgewijs te begeleiden door een Eurocoach en door een plus te zetten op de financiële deskundigheid in de wijk. Bij dat laatste kun je denken aan het versterken van financiële spreekuren in de wijk en het versterken van de samenwerking van en met diverse partners van de WIJ. Verschillende activiteiten met een pilotkarakter zullen we daarom juist starten in de noordelijke wijken, omdat het hier het hardste nodig is. Hierbij hebben we de intentie om dit bij succes later te verbreden naar de rest van de gemeente.

Partners

Gemeente, WIJ

Planning

Gestart en doorlopend

Wijken

Groningen-Noord

Leren

“Ambities formuleren voor de komende 15 tot 20 jaar is werken aan de toekomst van de volgende generatie.” (Ambitiedocument Wijkvernieuwing op z’n Gronings)

Door te investeren in de toekomst van onze jonge inwoners willen we hen in hun ontwikkeling optimale kansen geven. Het is belangrijk dat jongeren opgroeien in een gezonde, sociale en veilige leer- en leefomgeving. Ook hebben we aandacht voor een doorgaande leer- en ontwikkelijn. De huidige plannen op het gebied van kinderopvang en onderwijs zijn samen gemaakt met professionals en ouders in de wijk. We zijn dus al volop aan de slag, maar we zien kansen om het nog beter te doen. Op deze manier worden opvang en onderwijs de grote gelijkmakers voor Groningen-Noord.

Aandachtspunt van de bewoners

“School is er om kinderen mens te laten worden. Cognitieve vaardigheden zijn belangrijk, wij denken dat sociale, verbale, leren samenwerken, eigen mening vormen etc. net zo belangrijk zijn. Jongeren betrekken we hierbij door hun vragen/levens scherp te krijgen. En nemen de tijd en de ruimte om daadwerkelijk aan te sluiten bij wat er in hun wereld speelt en gewenst is.”

Sinds 2020 werken kinderopvangbesturen, schoolbesturen en de gemeente samen aan meer gelijke kansen en sociale inclusie. Daarvoor hebben we het ‘Maatschappelijk Akkoord: Sociale Inclusie en gelijke kansen’ ondertekend, voor een periode tot 2040. Goed onderwijs is cruciaal voor de ontwikkeling van kinderen en een belangrijk middel om kansengelijkheid te realiseren en zo de kloof in de samenleving te dichten. Dat vinden we van groot belang.

Binnen het thema Leren werken we aan de ontwikkeling van het jonge kind tot aan de jongvolwassene met startkwalificatie voor een goede toekomst in Groningen-Noord. Dit doen we door ons te richten op preventie, de wijk als school te zien en ons te richten op de medewerkers van kinderopvang en onderwijs van de toekomst. Bij de koppelkansen en systeemdoorbraken zoeken we nadrukkelijk de samenwerking met de thema’s Werken en Veilig zijn met de Ontwikkelpaden, Veilige schoolomgeving, Project KIEM en ‘De beste scholen’.

Gebiedsanalyse

We vinden het belangrijk dat (jonge) kinderen gezond en veilig kunnen opgroeien en zich kunnen ontwikkelen. Helaas bepaalt de plek waar je wieg staat en waar je daarna verder opgroeit nog teveel je toekomstkansen. Dit zien we ook terug bij kinderen die opgroeien in bepaalde delen van Groningen-Noord. Er zijn zorgen over het relatief grote aantal kinderen dat opgroeit in armoede, over veel leerlingen met leerachterstanden en jongvolwassenen zonder startkwalificatie. Pedagogisch medewerkers en leerkrachten geven aan dat ze relatief meer te maken hebben met complexe problematieken van ouders en kinderen. Daarnaast zien we ook relatief meer drugsoverlast en criminaliteit door jongeren.

Zo had in 2022 26% van de kinderen binnen het primair onderwijs een verhoogd risico op een leerachterstand, waar dit gemeente breed 12%

1

betrof. In de buurten Selwerd en De Hoogte lag dit zelfs rond de 40%. Ook zien we verschillen waar het gaat om de mentale gezondheid van jongeren. Het beroep op (complexe) Jeugdhulp ligt relatief hoog in Groningen-Noord. Op veel van deze terreinen ligt er een relatie met (intergenerationele) armoede en multi-gezinsproblematiek. Het aandeel kinderen dat opgroeit in een minimahuishouden was in 2022 gemeentelijk 10%, waar dit voor de meeste van de buurten in Groningen-Noord boven de 20% lag. In Selwerd en De Hoogte was dit zelfs respectievelijk 32% en 40%. Het merendeel van hen bevindt zich bovendien ook langdurig in deze armoedesituatie.

Aandachtspunt van de bewoners

“Krappe drukke huizen, ouders met zelf een taalachterstand etc. zijn factoren waardoor kinderen niet op het eigen niveau kunnen uitstromen naar de middelbare school.”

Actielijn Ontwikkeling jonge kind

Bijdrage aan doelen

Ontwikkeling jonge kind

Wie opgroeit in armoede heeft minder opleidingskansen en minder (gezonde) levensjaren. De plek waar je wieg staat mag niet bepalend zijn voor de kansen die je in je leven krijgt. Wij willen de toegang tot kansrijke ontwikkeling vergroten voor kinderen en hun gezin en omgeving. We starten daarom al met een Kansrijke Start bij aanstaande ouders die aangeven dat er een kindwens is. Voor kinderen van -9 maanden tot 5½ jaar hebben we extra aandacht voor ouders en kinderen om samen te werken aan een Kansrijke Start. Diverse professionals, zoals kinderartsen en verpleegkundigen van het consultatiebureau, de verloskundige, de kraamverzorger, pedagogisch medewerkers en peuterconsulenten in de kinderopvang spelen hierbij natuurlijk een belangrijke rol. Kinderen kunnen vanaf 2 jaar gebruik maken van voor- en vroegschoolse educatie op het kinderdagverblijf en later ook op de basisschool, tot het kind 7 jaar is.

JoKi het jonge kind

Voor de ontwikkeling en kansen van kinderen is de periode vóór school én op school een sleutelperiode. Het programma JoKi is gericht op het stimuleren van de ontwikkelingskansen van het jonge kind. Ten eerste gaat het om het versterken van aanwezige voorzieningen (zoals het consultatiebureau, de huiskamer, de kinderopvang (inclusief Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) en de basisschool) en een 'wijk community' voor opgroeien en opvoeden. Ten tweede worden meer gezinnen ondersteund bij de ontwikkeling van hun kind(eren), met name als er sprake is van een verhoogd risico op ontwikkelings- en onderwijsachterstanden. Ten

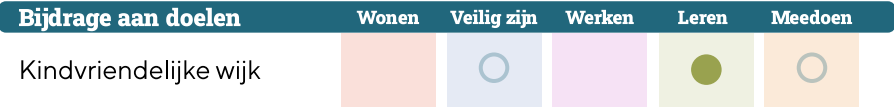
derde willen we meer kinderen toeleiden naar voor- en vroegschoolse educatie (VVE).

Hiervoor nemen we een aantal ondersteunende maatregelen:

- We maken de kinderopvang toegankelijk voor ouders die nu (nog) geen recht op kinderopvangtoeslag hebben en voor kinderen die nog te jong zijn om deel te nemen aan bestaande VVE-programma's.
- We bieden laagdrempelige ouder/kind-activiteiten waar (niet)werkende ouders elkaar ontmoeten en vragen over opvoeden en opgroeien beantwoord worden.
- We zorgen voor extra contactmomenten met de GGD waarin we ouders stimuleren om kinderen deel te laten nemen aan kinderopvang of Voorschoolse educatie.
- We stellen deelnemers in staat ook deel te nemen aan programma's in het kader van de Voorschoolse educatie.
- Voor deelnemers aan VVE-programma's zorgen we voor een doorlopende lijn naar de basisschool. Daarvoor zetten we extra expertise in van onderwijsassistenten/klassenassistenten en/of pedagogisch professionals in de groepen 1 en 2; en creëren we een expertisenetwerk waarin professionals die werkzaam zijn met jonge kinderen tot 7 jaar gezamenlijk coaching en bijscholing ontvangen.

Partners	Kinderopvang, scholen, WIJ Groningen, GGD, Lentis, wijkorganisaties, Gemeente
Planning	Start in 2024
Wijken	Korrewegwijk, Selwerd, Paddepoel, Tuinwijk, Vinkhuizen, in 2025 uitbreiden naar heel Groningen-Noord

Actielijn Kindvriendelijke wijk

Een kindvriendelijke omgeving is belangrijk, vooral voor de kinderen uit Groningen-Noord. De buurt is hun thuis. Ze hebben belang bij toegang tot een speel- of chillplek, tot sport en veilig naar school gaan. Het netwerk van professionals en inwoners in de wijk helpt bij deze uitdagingen en biedt een brede verbinding over thema's heen. We hebben de hele gemeenschap in de wijk nodig om een kind alles te geven wat het nodig heeft: *It takes a village to raise a child*. Daarbij houden we ook nadrukkelijk rekening met nieuwkomers in de wijk. We hebben nu scholen tijdelijk ingericht op het geven van onderwijs aan nieuwkomers. Voor lange termijn is er behoefte aan een structurele inbedding. Hiermee zijn we in de wijken al gestart, werkgroepen van professionals en inwoners maken met elkaar pedagogische wijkplannen. Ze werken samen aan een 'wijkcommunity'. De school neemt hier een centrale plek in. Daarnaast werken de partners samen in het programma Kansrijke Start om vroegtijdig gezinnen te ondersteunen en toeleiding tot kansrijke ontwikkeling te stimuleren. We willen een sterke inzet van wijkagenten en jeugdwerk en een gezamenlijke pedagogische aanpak (zoals de Vreedzame wijk) zodat kinderen en jongeren leren om juiste keuzes te maken. We zetten in op diverse leefgebieden en levensfasen.

We willen een gezamenlijke inzet op een soepele overgang van PO naar VO en de bestaande activiteiten die hierop worden ingezet goed borgen en versterken. De Brugfunctionaris en de Verlengde Schooldag vervullen hierin een belangrijke rol.

1

Verlengde schooldag (VSD)

In Groningen-Noord doen inmiddels 33 scholen in het primair en voortgezet onderwijs mee aan de Verlengde schooldag (VSD; landelijk wordt dit Rijke schooldag genoemd). Alle kinderen kunnen op deze scholen een extra activiteitenprogramma volgen, bijvoorbeeld op het gebied van techniek, gezondheid, muziek of sport. Dit aanbod verschilt per wijk, passend bij de behoefte van de leerlingen. De Verlengde schooldag vergroot de ontwikkelingsmogelijkheden van kinderen.

We zetten in op de kwaliteit van het aanbod en willen de onderlinge samenwerking in de wijk versterken. Daarnaast breiden we het aanbod uit naar het speciaal onderwijs en nog een school voor voortgezet onderwijs. We zien kansen in verdere samenwerking van de Buitenschools opvang (BSO) met de Verlengde Schooldag (VSD). De VSD en de BSO bestaan nu naast elkaar en moeten beter met elkaar verbonden worden. We zien ook kansen de brug tussen school en thuis te versterken.

Concrete maatregelen zijn:

- Meer bereik van kinderen voor VSD. Daarbij wordt ook gedacht aan het aanbieden van VSD binnen schooltijd waardoor het bereik 100% wordt.
- Verhogen van de kwaliteit van het aanbod VSD.
- Uitbreiding van VSD naar PO en VO scholen in de Groningen-Noord
- Vergroten van bereikbaarheid van brugfunctionaris voor alle ouders van de kinderopvang, PO en BO in Groningen-Noord.

Partners	Scholen, kinderopvang (BSO), wijkorganisaties, Gemeente
Planning	Inventarisatie uitbreiding 2024
Wijken	Groningen-Noord, Beijum en Lewenborg

Brugfunctionaris

De Brugfunctionaris is er voor ouders en kinderen en zorgt er voor dat elk kind mee kan doen. De inzet van een brugfunctionaris werkt preventief en draagt bij aan gelijke kansen voor ieder kind. Inmiddels werken er in Groningen 27 brugfunctionarissen op scholen in het PO en VO. We willen de functie van brugfunctionaris beschikbaar maken voor alle scholen (kinderopvang, PO en VO) in de noordelijke wijken.

Samen met de Hanze (Professional Doctorate 'Zorgfuncties in het Basisonderwijs') willen we de functie van brugfunctionaris verder onderzoeken en professionaliseren. We willen weten hoe deze functie goed in het onderwijs integreert en zo ingericht kan worden dat de ondersteuningsbehoeften van ouders en kinderen vroegtijdig gesignaleerd kunnen worden. En tevens ook hoe laagdrempelig hulp geboden kan worden en een inclusieve pedagogische, educatieve omgeving kan worden gerealiseerd.

Partners	Scholen, kinderopvang, Gemeente
Planning	N.t.b.
Wijken	Groningen-Noord, Beijum en Lewenborg

Actielijn Perspectief voor kinderen en jongeren

Bijdrage aan doelen	Wonen	Veilig zijn	Werken	Leren	Meedoen
Perspectief voor kinderen en jongeren					

Verschillende problemen kunnen een positieve ontwikkeling van kinderen en jongeren in de weg staan. Het is daarom belangrijk om preventie vorm te geven in samenhang met de pedagogische basis (de voor jeugdigen belangrijke contacten, relaties en leefomgevingen noemen we de pedagogische basis). We weten inmiddels dat het uitmaakt hoe sterk die pedagogische basis is als fundament om op te groeien, ook in de wijk en op school en de kinderopvang. Soms is er ook meer nodig om problemen in een vroegtijdig stadium aan te pakken. Preventie richt zich op het voorkomen van ontwikkelingsproblemen bij kinderen en jongeren.

Inzet jeugdhulp in de kinderopvang en het onderwijs

De kinderopvang, het onderwijs en de WIJ (aanbod jeugdhulp) vinden elkaar steeds beter. Door ondersteuning en hulp dichtbij het gezin, het onderwijs en de kinderopvang te organiseren, kunnen vragen van ouders en verzorgers maar ook de medewerkers eerder worden opgepakt. In 2023 is een pilot op drie locaties van SKSG gestart met professionals van de Basisjeugdhulp binnen de Kinderopvang en Buitenschoolse activiteiten. Deze aanpak willen we verder uitbreiden en koppelen aan de versterking van de kindteams en de inzet van Basisjeugdhulp in de kinderopvang en het primair onderwijs.

Daarnaast is er behoefte om ook in het voortgezet onderwijs laagdrempelige ondersteuning te bieden. We willen inzetten op het verbeteren van een pedagogisch en veilig klimaat in en om scholen, door inzet van pedagogisch medewerkers (gedragsdeskundigen) of

jeugdwerkers. Deze dragen bij aan preventie, vroegsignalering en welbevinden van jongeren op scholen. Deze professionals werken samen met de brugfunctionaris, het kindteam of zorgteam in het VO. We verwachten hiermee impact op individuele leerlingen en individuele docenten, maar ook breder op de dynamiek binnen de school en de wisselwerking tussen school en omgeving in samenwerking met politie.

Partners	Scholen, kinderopvang, WIJ Groningen, GGZ, Cosis, Elker, Gemeente
Planning	2024 concrete implementatie
Wijken	Groningen-Noord

Aanpak voortijdig schoolverlaten

We willen voorkomen dat jongeren van 18-27 jaar het onderwijs voortijdig verlaten en zonder een startkwalificatie (minimaal een HAVO of MBO 2 diploma), omdat dit de kans op een passende baan verkleint. Tevens zijn jongeren meer vatbaar voor ondermijning als ze voortijdig de school verlaten. Het gaat om jongeren met een psychische kwetsbaarheid en jongeren die door persoonlijke problemen moeilijk een studie kunnen volgen. Het gaat ook om jongeren die de voorkeur aan werken boven studeren geven, een mismatch in verwachtingen hebben en moeite hebben met de overstap van het VO naar het MBO.

Deze jongeren kunnen terecht bij het Doorstroompunt dat jongeren van 18-23 jaar zonder startkwalificatie begeleidt bij het maken van keuzes over opleiding en werk. Per 1 augustus 2025 verbreden we de doelgroep naar 18-27 jaar. Bij leerplichtige leerlingen kan de doorstroomcoach/leerplichtambtenaar handhaven; bijvoorbeeld door te verwijzen naar Bureau Halt of door een procesverbaal op te maken. Op deze manier werken scholen en de gemeente samen om

1

ervoor te zorgen dat jongeren op school blijven en hun diploma halen, zodat ze een zelfstandige en goede toekomst tegemoet gaan.

2

Daarnaast willen we de jongeren toegang bieden tot passende participatie in het arbeidsproces. Hierbij gaat het o.a. om talentontwikkeling en loopbaanbegeleiding van jongeren met en zonder diploma, om hen te stimuleren in werk in het onderwijs, de zorg en kinderopvang. Het Doorstroompunt willen we in samenhang met andere professionals en interventies in Groningen-Noord inrichten. Bijvoorbeeld door aan te sluiten bij de Ontwikkelpaden en Werkleertrajecten in de koppelkansen.

3

Partners	Scholen, WIJ Groningen, kinderopvang, Gemeente
Planning	Vorbereiding in 2024
Wijken	Groningen-Noord, Lewenborg

Professional van de toekomst

Om de kloof tussen het onderwijs en de praktijk van medewerkers in de kinderopvang en het onderwijs in kaart te brengen en te dichten wordt praktijkgericht actieonderzoek ingezet. Het doel van dit onderzoek is om vernieuwend onderwijs in te richten, waarmee de kloof tussen de opleiding en het werkveld wordt verminderd. Samen met docenten, medewerkers, onderwijsassistenten en management wordt ontwerpgericht het onderwijs doorontwikkeld. Het gaat om een praktijkgericht actieonderzoek met en voor (onderwijs)professionals die werken met kinderen en jongeren (0-27 jaar) én hun werkgevers. In dit project werken alle partijen samen aan ontwikkeling van kennis, vaardigheden en praktische tools. Voor wat betreft het jonge kind maken we een koppeling met het project JoKi (Jonge kind) door het creëren van hybride banen over de sectoren heen.

Wij geloven dat deze samenwerking de voedingsbodem is voor de ontwikkeling van de (toekomstige) medewerkers in opvang en

onderwijs. Kijk over de grenzen van je eigen vakgebied en je leert als professional meer over de omgeving van het kind. Wij vinden dat in alle beroepen waarin met kinderen wordt gewerkt het kind centraal moet staan. Met dat kind zijn onze (toekomstige) professionals in hun werk begaan. Zij willen vanuit hun eigen rol ieder kind de beste ontwikkelingsmogelijkheid geven. Vanuit deze drive willen wij – studenten, docenten, professionals en opvoeders – met elkaar (leren) interprofessioneel samen te werken.

Partners	Scholen (po, mbo, hbo)
Planning	Start actieonderzoek in 2024
Wijken	Groningen-Noord

Dit is... Sunny Selwerd

De wijkvernieuwing Sunny Selwerd is als een tegendraadse beweging begonnen vanuit een klein lokaal aan de rand van de wijk. In dat lokaal dat later het hele schoolgebouw is gaan bezetten, zit het Wijkbedrijf Selwerd. Een organisatie waar wijkbewoners aan de slag kunnen door praktisch werk in de wijk uit te voeren dat de gemeente en de woningcorporaties hadden liggen. Het Wijkbedrijf is inmiddels ontwikkeld tot wat het nu is: een ontmoetingsplek waar meedoen in de maatschappij in de breedste zin van het woord geldt.

Vervolgens heeft de gemeente samen met alle partijen in de wijk in 2018 het wijkvernieuwingsplan voor Selwerd opgesteld. Het uitvoeringsprogramma 'Sunny Selwerd' is inmiddels in volle gang. Gezondheid en welbevinden van de bewoners is het overkoepelende uitgangspunt voor alles wat we doen bij het verbeteren van de wijk. Gezondheid betekent in dit geval zoveel mogelijk eigen regie te voeren over je leven, eigen lichaam, zorg, thuis, straat, wijk en toekomst. Vanuit dat beginsel werken we verder. De verbetering van de fysieke leefomgeving heeft een positief effect op de gezondheid. Door onze projecten in de fysieke leefomgeving zo in te richten, dat bewoners uit de wijk meedoen met het tot stand brengen, dienen we sociaal-maatschappelijke doelen zoals participatie, een gezonde leefstijl of toekomstperspectief. Het uitvoeringsprogramma van Sunny Selwerd is daarom een combinatie van projecten die zich richten op: de openbare ruimte, woningbouw, energie, samenleven, meedoen, gezondheid, veiligheid en kansen voor kinderen.

Kijk ook eens op www.sunnyselwerd.nl

3.3. Spoor 2: Koppelkansen

Actielijn Wijkbedrijvigheid

Bijdrage aan doelen	Wonen	Veilig zijn	Werken	Leren	Meedoen
Wijkbedrijvigheid					

Wijkbedrijvigheid zorgt in de wijken, dicht bij bewoners, voor een breed aanbod waar mensen elkaar ontmoeten, zich kunnen inzetten en zich kunnen ontwikkelen. In Groningen-Noord zijn er meerdere wijkbedrijven met elk hun eigen energie en focus. In en vanuit de wijkbedrijven ontstaan nieuwe initiatieven. Wijkbedrijvigheid heeft een grote Impact. Wijkbewoners doen mee in de maatschappij, maken deel uit van de gemeenschap en/of stromen door naar scholing of werk. Dat verbetert de sociale cohesie, zorgt voor meer betrokkenheid en voor een betekenisvolle invulling van de dag door een actieve bijdrage te leveren aan de wijk. De wijk wordt schoner en veiliger, bewoners ontwikkelen zich, doen werkervaring op en leven gezonder. Belangrijk is ook dat een groot deel van de wijkbewoners zich meer thuis voelt in laagdrempelige, veelal informele locaties in de buurt, binnen de zogenaamde wijkbedrijvigheid.

Wijkbedrijvigheid bestaat uit vele buurtinitiatieven in de buurten en wijken van Groningen-Noord. We zien een aantal belangrijke succesfactoren voor goede wijkbedrijvigheid, namelijk:

- Dichtbij en laagdrempelig georganiseerd: op loopafstand (in de wijk) en in de veilige eigen omgeving.
- Groot eigenaarschap: wijkbedrijvigheid is van, voor en door bewoners uit deze buurten en wijken.
- De systeemwereld wordt niet als zodanig herkend: het is een tussenwereld tussen leef- en systeemwereld.

- Grote saamhorigheid in de groep: door inzet van ervaringsdeskundigheid en de gelijksoortige ervaringen van de deelnemers onderling en de positieve sfeer, hebben de betrokken wijkbewoners veel steun aan elkaar.

We willen de basisinfrastructuur van de wijkbedrijvigheid versterken. Een voorbeeld in de Oosterparkwijk is het realiseren van één integraal wijkcentrum door het bouwkundig koppelen van de voormalige Siebe Jan Boumaschool en de voormalige Vensterschool, beide architectonische iconen uit hun tijd. Het gaat dan om zowel fysieke investeringen als programmatische investeringen, bijvoorbeeld voor het creëren van meer netwerkvorming in de wijk. We streven ernaar dat de komende jaren 10% meer bewoners mee gaan doen in de wijkbedrijven. Daarnaast gaan we de community binnen de wijkbedrijvigheid nog meer versterken door van elkaar te leren. Hoewel elk wijkbedrijf een eigen invulling heeft, kan er veel van elkaar worden geleerd. Vanuit de Maatschappelijke Coalitie faciliteren we deze ontwikkelingen.

Partners
Planning
Wijken

Diverse wijkorganisaties, Gemeente
Doorontwikkelen vanaf 2024
Groningen-Noord

Actielijn De Wijk als leerwerkplek

Bijdrage aan doelen	Wonen	Veilig zijn	Werken	Leren	Meedoen
De wijk als leerwerkplek					

Met de wijk als leerwerkplek zorgen we voor een infrastructuur van wijkbedrijven, wijkgildes en wijkacademies. Deze activeren en stimuleren kwetsbare bewoners in de wijken van Groningen-Noord richting werkleertrajecten en ontwikkeltrajecten. Daarbij laten we niemand achter. Hiervoor beogen we een intensieve en domeinoverstijgende samenwerking dat zich richt op de thema's Werken, Leren en Meedoen. We creëren (gecertificeerde) nieuwe ontwikkel- en opleidingstrajecten met baangaranties voor de deelnemers in samenwerking tussen onderwijs, de sociale ondernemingen in de wijken en werkgevers. Hiermee zorgen we ervoor dat de instroom van opleidingen verhoogd wordt, dat voortijdig uitval uit het onderwijs verlaagd wordt en de uitstroom naar regulier werk verhoogd wordt.

Wijkacademies

Daar waar de wijkgildes voornamelijk een activerende functie hebben, zijn de opleidingen op MBO-niveaus 2 en 3 veel sterker gericht op de reguliere arbeidsmarkt. Voor zittende studenten afkomstig uit de noordelijke wijken, statushouders en werkzoekenden bieden deze opleidingen een goede kans voor het verkrijgen van regulier werk. Inwoners uit de noordelijke wijken die deelnemen aan deze opleidingen willen we extra ondersteunen. We willen het MBO koppelen aan de wijk door een wijkacademie op te richten, waarbij een deel van de opleiding in de wijk plaatsvindt. Daarnaast is in de wijkacademie de mogelijkheid voor extra ondersteuning op alle leefgebieden. Hiermee wordt een innovatieve opleidingsinfrastructuur ontwikkeld waardoor jongeren, statushouders en werkzoekenden uit de noordelijke stadswijken op MBO 2/3 niveau

worden opgeleid in de eigen wijk. Er wordt een koppeling gemaakt met de verduurzaming van woningen, met de zorg en met de circulaire economie.

Partners	Wijkbedrijven, Noorderpoortcollege, Alfacollege, Gemeente
Planning	2024-2027
Wijken	Groningen-Noord, Beijum

Aan de bak garantie

We bieden inwoners uit de noordelijke wijken een stagegarantie met aansluitend een baangarantie. We richten ons specifiek op jongeren en statushouders en op werkzoekenden die een aantal specifieke opleidingen op MBO 2 of MBO 3 niveau volgen. Werkgevers in de bouw/ techniek/ zorg en aannemers committeren zich hieraan. We werken daarnaast een ondersteuningspakket uit voor werkgevers die zich committeren aan de stage- en baangarantie. Dit kan een ondersteuning in loonkosten zijn voor een specifieke periode, maar ook een ondersteuning op de werkvloer. Voor deelnemers aan de wijkacademie werken we een samenhangend pakket aan acties en maatregelen uit, die ondersteunen bij de overgang van bijstand naar werk en de overgang van school naar werk.

We werken een energie(k)-pakket uit om de werknemers van de toekomst te enthousiasmeren een opleiding in de genoemde MBO-richting te volgen. We houden hierbij rekening met activiteiten die werkgevers nu al ondernemen om mensen te beïnvloeden in hun keuze voor een opleiding.

Partners	Werkgevers, corporaties, Alfacollege, gemeente
Planning	2024-2027
Wijken	Groningen-Noord

1

2

3

Actielijn Stratenaanpak

Bijdrage aan doelen	Wonen	Veilig zijn	Werken	Leren	Meedoen
Stratenaanpak					

Met de stratenaanpak werken we zowel fysiek als programmatisch aan de leefbaarheid en veiligheid van de openbare ruimte. Opgaven in een wijk concentreren zich veelal rondom één of enkele straten in die wijk. De aanleiding voor de stratenaanpak kan verschillen: het startpunt kan bijvoorbeeld de aanleg van een warmtenet zijn of er kan sprake zijn van veiligheidsincidenten. Met de stratenaanpak creëren we lokale 'mini-maatschappelijke coalities' met inwoners en betrokken partijen. Door een plus te zetten op de herinrichting van de straat wordt de openbare ruimte niet alleen verbeterd, maar worden de straten ook leefbaarder en veiliger. Kern van de aanpak bestaat uit ruimte voor effectief maatwerk en het optimaal gebruik maken van verschillende disciplines in de wijk (sociaal werk, financiële hulpverlening, veiligheid, fysiek).

In De Hoogte, Selwerd en Paddepoel hebben we geoefend met verschillende soorten Stratenaanpak. Zo is in De Hoogte de 'wijkhub' Asingastraat geopend, een tijdelijke plek waar partijen elkaar kunnen ontmoeten. Vanuit de wijkhub gaan professionals samen de wijk in om met bewoners in gesprek te gaan om zo te voelen en te ervaren wat er speelt.

We ontwikkelen een analysetool (Hittekaart) om te bepalen welke straten het meeste kans hebben op afglijden. Op basis van deze analysetool wordt een top 10 van plekken in Groningen-Noord bepaald waar inzet van de stratenaanpak het meest nodig is. Met die

straten gaan we aan de slag, waarbij in minimaal één en maximaal drie straten ook aanpassing van de fysieke leefomgeving plaatsvindt.

Via deze aanpak maken we ook de agenda voor beleidsoplossingen vanuit de praktijk voor de komende periode: wat moet er anders om de problemen aan te pakken of de kansen te vergroten? Passend toewijzen is bijvoorbeeld een interventie die uit de Stratenaanpak kan voortkomen. Zo werken we vanuit de praktijk van de straat aan praktische, werkbare oplossingen die direct bijdragen aan het verbeteren van de leefbaarheid en veiligheid in een specifieke straat. We versterken de veerkracht in de wijk, zetten in op sociale cohesie en verkleinen de kans op afglijden in de criminaliteit.

Partners	Gemeente, politie, WIJ, corporaties, WerkPro
Planning	2024-2027
Wijken	Groningen-Noord

Domeinoverstijgend Buurtteam

Over het algemeen weten we elkaar goed te vinden. Toch is de samenwerking tussen partijen ook nog voor verbetering vatbaar. Verschillende partijen ervaren binnen hun domein vergelijkbare problemen. Maar vaak zorgt het (financierings)systeem ervoor dat zorgpartijen gedwongen worden om individueel zorg te bieden, wat in de praktijk betekent dat de hulpverleners filerijndend in de file de wijk in- en uitgaan. Dat terwijl een wijk, buurt of straat juist vraagt om een gezamenlijke aanpak. De ultieme domeinoverstijgende aanpak is een samenwerking tussen de woningcorporatie (die faciliteert en aanjaagt), de welzijnsorganisatie die ondersteuning en zorg biedt én de door de zorgverzekeraar gefinancierde zorg. Al deze partijen vormen samen een buurt- of straatteam dat verantwoordelijk is voor het welzijn en de zorg van de inwoners in die buurt of straat. Dit buurtteam heeft in die buurt een gezamenlijk pand van waaruit

ze (samen)werken, met een gezamenlijke visie op preventie, (uiteindelijke) zelf- of samenredzaamheid en aanwezigheid.

Partners	WIJ, zorgpartijen, Gemeente, corporaties
Planning	In onderzoek vanaf 2024
Wijken	Paddepoel, De Hoogte, Oosterparkwijk

Actielijn Project KIEM

Bijdrage aan doelen	Wonen	Veilig zijn	Werken	Leren	Meedoen
Project KIEM					

Het project KIEM stelt leerkrachten in het basisonderwijs en medewerkers in de kinderopvang in staat om eerder en beter signalen te herkennen van afwijkend, risicovol en/of grensoverschrijdend gedrag bij jonge kinderen. Door middel van een inventarisatielijst kunnen leerkrachten en pedagogisch medewerkers eventuele indicaties met mogelijk negatieve gevolgen concretiseren. Hierdoor ontstaat eerder zicht op factoren die kunnen leiden tot problematisch gedrag van het kind.

Vanuit het Kindteam+ wordt samen met ouders en kind passende preventieve ondersteuning ingezet. De Kindteams+ vormen een belangrijke schakel tussen het basisonderwijs, kinderopvang en de jeugdhulpverlening. Leerkrachten krijgen extra scholing aangeboden, leren eerder en beter signaleren en krijgen tools aangereikt om een goed (of lastig) gesprek te voeren met ouders en kinderen. Daarnaast intensiveren we laagdrempelige hulp bij huiselijk geweld, met name voor vrouwen en mensen met een migratieachtergrond. Huiselijk geweld wordt pas laat gesignaleerd en gemeld (gemiddeld na 72 incidenten) en veel slachtoffers én plegers worden niet door de reguliere hulpinstanties bereikt. Ander element is de (in Rotterdam-Zuid bewezen) methodiek van de intensieve jongeren coaching (IJC). Risicjongeren die afglijden richting de criminaliteit worden intensief bijgestaan door jongerencoaches om samen met opvoeders/ouders een plan te maken voor de toekomst. Daarnaast schalen we het programma Kansrijke Start op met meer wijkprojectleiders en een breed scala aan ondersteunende initiatieven in Groningen-Noord.

1

Door een vroege signalering in combinatie met een goede, sluitende preventieve aanpak worden de ontwikkelkansen van het kind vergroot en psychische-, medische- en gedragsproblemen op latere leeftijd verkleind. Hiermee wordt de kans kleiner dat er gebruik gemaakt moet worden van dure gespecialiseerde zorg. KIEM wordt al vanaf 2021 succesvol ingezet op vier basisscholen. Vanaf januari 2024 is het ook ingezet op vijf kinderdagverblijven (SKSG en KidsFirst), inclusief een intensieve professionalisering. Ook zijn de eerste Kindteams 2-4 jaar gestart. De ambitie is deze Kindteams sectoroverstijgend van 0-6 jaar te gaan organiseren. De komende jaren willen we verder uitbreiden naar de andere scholen en kinderopvanglocaties in de noordelijke wijken.

<i>Partners</i>	<i>Scholen, kinderopvang, WIJ Groningen, gemeente</i>
<i>Planning</i>	<i>2024-2027</i>
<i>Wijken</i>	<i>Groningen-Noord</i>

Actielijn Ontwikkelpaden

Bijdrage aan doelen	Wonen	Veilig zijn	Werken	Leren	Meedoen
Ontwikkelpaden					

De kinderopvang is een belangrijke plek voor de ontwikkeling van het kind. Helaas zien we dat ook in de noordelijke wijken veel mensen te maken hebben gehad met de kinderopvangtoeslag. Daarom is er wantrouwen naar de kinderopvang en andere instanties. Tegelijkertijd zien we dat er een dreigend tekort aan personeel in de kinderopvang is. We willen ouders en verzorgers in Groningen-Noord de kans bieden om op een positieve manier kennis te maken met de kinderopvang. Dit doen we door hen kansen te bieden om te leren en te werken.

Het Ontwikkelpad is een op maat gemaakt pad dat MBO-praktijkleren in de kinderopvang mogelijk maakt. Het Ontwikkelpad kinderopvang maakt het in- en doorstromen voor een bredere groep kandidaten mogelijk, ook voor kandidaten met een afstand tot de arbeidsmarkt. De kinderopvang, de gemeente, het MBO en het HBO werken hierin samen. Inmiddels zijn de eerste mensen binnen de kinderopvang ingestroomd. We willen de komende jaren meer mensen deze kans bieden. Ook kunnen we deze koppelkans versterken door ouders een kinderopvangplaats aan te bieden voor hun kind, zodat werken (binnen de kinderopvang) mogelijk wordt gemaakt. Dat kan om een diversiteit aan functies gaan, van secretaresse, tot chauffeur of groepshulp. We ondersteunen de beginnende arbeidskracht op de werkvloer. Dit voorbeeld om arbeidsparticipatie te bevorderen willen wij uitbreiden naar andere sectoren in samenwerking met het VO, MBO en HBO, en we willen de stap maken naar het bedrijfsleven.

<i>Partners</i>	<i>Werkgevers, kinderopvang</i>
<i>Planning</i>	<i>Vanaf 2024</i>
<i>Wijken</i>	<i>Groningen-Noord, start in Selwerd, Paddepoel, Tuinwijk</i>

Actielijn Veilig op straat en online

Bijdrage aan doelen	Wonen	Veilig zijn	Werken	Leren	Meedoen
Veilig op straat en online					

We werken aan een (onderling verbonden) lokale én regionale aanpak, gericht op preventie en het tegengaan van ondermijnende criminaliteit. We zetten zoveel mogelijk in op preventie door bewoners en professionals bewust te maken van wat er speelt en hoe ze daarmee om kunnen gaan. We werken zoveel mogelijk samen met bewoners, omdat juist zij vaak heel goed weten wat er in hun buurt speelt. Hierdoor worden risico's en signalen van ondermijning sneller herkend én kunnen professionals handvatten aanreiken om die signalen om te zetten in actie.

Daarnaast verbeteren we de samenwerking tussen bewoners, jongerenwerkers, straatcoaches, boa's en de politie in Groningen-Noord, zowel op straat als online aanwezigheid. Bijvoorbeeld door bij jeugdgroepen die overlast veroorzaken altijd contact te zoeken met de ouders, vanuit de escalatieladder jeugdoverlast. Of door meer online surveillance met digitale (wijk)agenten en (wijk)boa's en online aanwezigheid van bijvoorbeeld jongerenwerkers. We ontwikkelen een volwaardige handhavende en intelligence entiteit door de 'digikamer' bij de politie te ondersteunen en te faciliteren.

Om de verplaatsing van criminaliteit naar omliggende wijken of dorpen/steden te voorkomen (het waterbedeffect), werken we samen met professionals verbonden aan andere wijken in de stad en met de negen andere Groninger gemeenten. De onderzoeken 'Groningse Praktijken' (2022) en 'Ondermijning in het Ommeland' (2023) onderbouwen de noodzaak voor deze samenwerking.

De onderzoeken 'Groningse Praktijken' (2022) en 'Ondermijning in het Ommeland' (2023) onderbouwen de noodzaak voor deze samenwerking.

Partners	Politie, Gemeente, WIJ Groningen, zorgpartijen, ondernemers, scholen
Planning	2024-2028
Wijken	Groningen-Noord

1

2

3

3.4. Spoor 3: Systeendoorbraken voor radicale gelijkwaardigheid

Actielyn Gemeenschapsvorming

Bijdrage aan doelen	Wonen	Veilig zijn	Werken	Leren	Meedoen
Gemeenschapsvorming					

Budget voor buurtprofessionals

We versterken de gemeenschappen in de wijken. Dat zijn de plekken om de wijsheid, ervaring en oplossingsrichtingen van wijkbewoners te kunnen vinden. Om dit georganiseerd te krijgen reserveren we een budget. Dit budget is in beheer van de bewonersvertegenwoordiging in de Maatschappelijke coalitie. Het is nodig om flexibel in te kunnen springen op initiatieven die gelijkwaardigheid tussen bewoners en instanties creëren en om te toetsen of ervaringskennis echt wordt meegenomen. De aan te trekken bewoner in het programmateam heeft hierin een belangrijke rol. Kortom, bewoners aan het stuur om te zorgen voor radicale gelijkwaardigheid.

De ambitie van de 7 vinkjes is helder. De uitvoering ervan echter nog niet. We zien nog vaak dat met de beste intenties plannen worden bedacht en uitgevoerd, waar de wijkbewoners niet zelf bij betrokken zijn. Of dat er oplossingen voor problemen worden bedacht die bewoners niet zelf ervaren. We zien dat er een groep wijkbewoners is die een stapeling van problematiek ervaart en wie nooit wordt gevraagd: 'wat heb je nodig?'. Ook in dit uitvoeringsprogramma zijn er interventies opgenomen die niet aan alle 7 vinkjes voldoen. Dat is niet gek, veranderen doe je niet in één week. Het is goed om ons daarvan bewust te zijn. We zullen dus moeten toezien dat er bij de uitvoering ruimte is om aanpassingen te doen en ervaringskennis alsnog mee te nemen.

We willen dus ook echt anders durven doen. We willen ervoor zorgen dat er een gelijkwaardige relatie tussen bewoners en instanties ontstaat. Dat bewoners kunnen meedoen aan de ontwikkeling van de eigen buurt. Dat is het DNA van de vooruitgang van Groningen-Noord. Toetsen of de zeven vinkjes van Groningen-Noord worden toegepast in alles wat we doen. De afspraak is immers dat bewoners en ervaringskennis een passende plek krijgen in de uitvoering. Daarvoor gaan we met behulp van ABCD op zoek naar de nieuwe boegbeelden, sleutelfiguren en buddy's om een gemeenschap te vormen die ons bij de les houdt.

<i>Partners</i>	<i>Bewoners</i>
<i>Planning</i>	<i>Doorlopend</i>
<i>Wijken</i>	<i>Groningen-Noord</i>

ABCD

Het ontwikkelen van Groningen-Noord gebeurt door gemeenschappen in de wijken met elkaar in contact te laten komen, en de aanwezige en misschien onvermoede capaciteiten van bewoners, organisaties en instellingen te mobiliseren. Dat is Asset-Based Community Development (ABCD). Werken aan de wijken op basis van de kracht die er aanwezig is. In sommige wijken zijn bewoners zelf opgestaan door een coöperatie op te richten, zoals GoeieBuurt in de Korrewegwijk en De Hoogte. In andere buurten van Groningen-Noord werken we vanuit ABCD. Hierbij sluiten we aan bij wat goed gaat en breiden deze aanpak uit. Dit betekent dat we meer denken en werken vanuit de leefwereld van de bewoners en minder vanuit de systeemwereld van organisaties. Werken vanuit de leefwereld moet gemeengoed worden en zich uitbreiden over heel Groningen-Noord en (daarna) de rest van de stad.

Aandachtspunt van de bewoners

“Wij stellen voor dat we snel toegroeien naar nieuwe communities in de 7 wijken. Mensen zich weer tot elkaar laten verhouden en op laten bloeien. Thema’s opvragen en de eigen bijdrage van wijkbewoners in kaart brengen. Dit kan door de ABCD gedachte toe te passen. Per wijk wordt een sleutelfiguur gezocht die de training krijgt in ABCD. De sleutelfiguren beginnen in de wijken en zoeken wijkpartners om de thema’s boven water te krijgen en de community development te starten.”

Deze manier van werken verspreidt zich het beste door het te doen, waarbij het belangrijk is dat de inwoner de regie houdt. De opbouwwerkers ondersteunen dit door buurtinitiatieven aan te jagen en te faciliteren. Daarom willen we het aantal plekken uitbreiden en 4 fte extra inzetten in andere buurten van Groningen-Noord. Deze komen te werken bij de wijkbedrijven of WIJ Groningen (opbouw)werkers, geschoold of te scholen in ABCD, in samenwerking

met de sleutelfiguren uit de wijk. De scholing van opbouwwerkers en sleutelfiguren vindt bij voorkeur gezamenlijk plaats.

We gaan gemeenschappen helpen bij het registreren, realiseren of in stand houden van hun eigen, veerkrachtige sociale verbanden in hun buurt. Het worden de vindplekken van de nieuwe buddy’s en boegbeelden van Groningen-Noord. Door de samenhang en zelfredzaamheid van een gemeenschap te bevorderen, kunnen inwoners zelf meer richting en invulling geven aan hun leefomgeving en zijn ze in staat om mogelijkheden en problemen die ze ervaren gezamenlijk op te lossen.

Dit doen we door kennis te delen en te verspreiden over (ervaring met) gemeenschapsontwikkeling bij netwerkpartners uit de maatschappelijke coalitie en door te leren van andere steden.

Partners	WIJ Groningen, bewoners, netwerkpartners, Gemeente
Planning	2024-2027
Wijken	N.t.b

Actielijn Lerend netwerk

Bijdrage aan doelen	Wonen	Veilig zijn	Werken	Leren	Meedoen
Lerend netwerk					

We hebben met elkaar afgesproken dat we de kennis en ervaring in de wijken benutten door actief ervaringsdeskundigen te betrekken. We nemen de tijd om stap voor stap te veranderen, met elkaar te leren en te evalueren. Zodat we op tijd kunnen bijstellen en verbeteren indien nodig. We zoeken en creëren ruimte (binnen en buiten het systeem) om samen met bewoners en partners in de wijk te kunnen ontwikkelen en experimenteren. De stichting Wijkmakers ondersteunt ons daarbij. Ook moeten we laten zien hoe we dat doen en de verhalen uit Groningen-Noord delen met de rest van Groningen en het land. Hoe we dat precies gaan doen, gaan we verkennen met bijvoorbeeld het project 'Krant van de buurvrouw'.

Wijkmakers

Wijkmakers ondersteunt het wijkgericht werken met leergangen, werkplaatsen, themabijeenkomsten, wijkwandelingen en het vinden en opleiden van jong talent, met als doel een nieuwe generatie wijkvernieuwers op te leiden. Wijkmakers helpt met het vinden van nieuwe manieren om de opgave aan te pakken, daarvan te leren en door te ontwikkelen in andere wijken. Dat doet Wijkmakers met een eigen programma, maar ook op aanvraag van betrokken organisaties. De gebiedsteams en Wijkmakers slaan samen een brug tussen organisaties en inwoners, tussen beleid en uitvoering en tussen de verschillende domeinen. Daarmee vervullen zij een belangrijke rol in de behoefte van Groningen om te pionieren, al doende te leren en de opgedane kennis en ervaring te delen.

Partners
Planning
Wijken

Alle partners binnen de Maatschappelijke Coalitie
Doorlopend
Groningen-Noord, Lewenborg, Beijum, De Wijert

Krant van de buurvrouw

Onze droom is dat alle basisschoolleerlingen en vmbo'ers in de eerste twee jaren gratis digitaal én gedrukt het nieuws uit de krant ontvangen. Jongeren nemen hierdoor kennis van actuele gebeurtenissen en gaan hierover onder begeleiding van hun docent met elkaar in gesprek. Hierdoor leren jongeren om naar elkaar te luisteren en hun standpunten te verwoorden of op te schrijven. Dit heeft een positief effect op hun schrijfvaardigheden, maar helpt ook bij het ontwikkelen van media-geletterdheid en burgerschapsvaardigheden. Dit helpt jongeren om feiten van fictie te kunnen onderscheiden, nepnieuws te herkennen, verantwoordelijk om te gaan met informatie en zorgt voor een meer actieve rol in het maatschappelijk debat. We zijn geïnspireerd door het project 'Krant van de Buurvrouw' in Heerlen en gaan verkennen of we de krant ook op de scholen in Groningen-Noord kunnen introduceren.

Partners
Planning
Wijken

Gemeente, scholen
N.t.b
Groningen-Noord

Actielijn De beste scholen staan in Noord

Bijdrage aan doelen	Wonen	Veilig zijn	Werken	Leren	Meedoen
De beste scholen staan in Noord					

De scholen in Groningen-Noord staan voor grote uitdagingen, zoals veel kinderen die in armoede opgroeien, de taal niet spreken of relatief veel ouders met opvoedingsvraagstukken. Daarom bouwen we in Groningen-Noord aan topscholen. De basis vormt een inhoudelijke aanpak gericht op de kwaliteit van onderwijs, en het inzetten van activiteiten op gebied van sport, cultuur etc. vóór, tijdens en na schooltijd. Op basis van die inhoudelijke aanpak investeren we in multifunctioneel maatschappelijk vastgoed en de openbare ruimte. We investeren zowel in de inhoudelijke als in de fysieke aanpak. Bijvoorbeeld met extra expertise in of nabij de klas, multifunctionele activiteitenruimten en gymzalen en slimme combinaties met de kinderopvang, wijkbedrijvigheid of sportvoorzieningen.

Onderwijshuisvesting

Goed onderwijs in de veilige omgeving van een passend schoolgebouw is een belangrijk middel om kansengelijkheid en sociale inclusie te bevorderen. In de noordelijke wijken gaan de scholen en de schoolomgeving, die vaak ook sociaal centrale plekken in de wijk zijn, een stevigere rol krijgen, ondersteunend aan de wijk. De afgelopen jaren hebben we al flink geïnvesteerd in het basisonderwijs. O.a. met nieuwbouw van de Borgmanschool in de Oosterparkwijk en de Verlengde schooldag in alle wijken. De komende jaren worden de Bisschop Bekkersschool en De Wegwijzer vernieuwd met ruimte voor activiteiten voor en door de wijk. Deze investering zetten we door naar het voortgezet onderwijs.

Om kansengelijkheid in het voortgezet onderwijs te stimuleren onderzoeken we de wenselijkheid om het voortgezet onderwijs in brede scholengemeenschappen aan te bieden en VMBO en Havo/VWO niet meer fysiek van elkaar te scheiden. De huisvesting van VMBO en Havo/VWO in één gebouw biedt kansen voor een brede en langere brugklas en een meer beroepsgerichte invulling van VMBO-TL en Havo, doordat deze opleidingen makkelijker gebruik kunnen maken van elkaars praktijklokalen. We kijken of er plek is waar ouders en leerlingen gezamenlijk een diploma kunnen halen en naar een arbeidstraining centrum voor praktijkvakken. We zijn gestart met het organiseren van een manifestatie om te onderzoeken waar de beste scholen op de beste plek kunnen komen.

Partners	Scholen, kinderopvang, Gemeente
Planning	2024-2027 nieuwbouw Bisschop Bekkersschool en nieuwbouw De Wegwijzer, overig n.t.b.
Wijken	Paddepoel en Selwerd, overig n.t.b.

1

2

3

Actielijn Weerbare wijken

Bijdrage aan doelen	Wonen	Veilig zijn	Werken	Leren	Meedoen
Weerbare wijken					

Groningen-Noord wordt het meest weerbare gebied van Groningen. Weerbaarheid gaat ook over gelijke kansen voor iedereen en elkaar echt zien en begrijpen. Groningen-Noord kent een hoge concentratie van inwoners met onbegrepen gedrag en gerelateerde incidenten. We willen op wijk- en straatniveau buurtprojecten inzetten om kwetsbare inwoners de kans te geven op een positieve manier bij te dragen aan hun eigen buurt, waardoor we meer sociale verbindingen en participatie creëren. Daarnaast gaat het om het creëren van plekken waar iedereen welkom is en zich op een positieve manier kan uiten. Ook zetten we in op bewustwording en handelingsperspectief in de buurt, zodat vroegtijdig de juiste hulp wordt ingezet indien nodig.

Aandachtspunt van de bewoners

“Repressie halen we weg omdat het als een virtuele enkelband voelt. We kijken naar de manier waarop we communiceren met onze bewoners.”

Het actieprogramma ‘Grip op onbegrip’ richt zich op het verbeteren van persoonsgerichte zorg en ondersteuning voor mensen met onbegrepen gedrag.

In de regio Groningen zetten we onder meer in op de AVE-methodiek (aanpak voorkoming escalatie) én investeren we in snelle toeleiding

naar zorg. De inzet in het project ‘weerbare wijk’ sluit aan bij het actieprogramma Grip op Onbegrip. Door met de inwoners samen aan de slag te gaan ontwikkelen we een passend handelingsperspectief rondom mensen met onbegrepen gedrag. Overlast, onveiligheid en escalatie worden hierdoor vroegtijdig voorkomen.

Partners	Gemeente, politie, Lentis, OGGZ, WIJ Groningen
Planning	N.t.b
Wijken	N.t.b

Actielijn Doorbraak

Bijdrage aan doelen	Wonen	Veilig zijn	Werken	Leren	Meedoen
Doorbraak					

Het Doorbraaknetwerk werkt domeinoverstijgend en altijd vanuit het perspectief van de inwoner. Het systeem is volgend en niet leidend. We legitimeren maatwerk aan de hand van de waardendriehoek van het Instituut voor Publieke Waarden. We brengen de leefwereld en de systeemwereld bij elkaar door te doen wat nodig is en de ruimte in wet- en regelgeving te benutten. De oplossing staat centraal en niet het proces. Hierdoor krijgen inwoners meer regie op hun eigen leven en worden zij minder afhankelijk van voorzieningen. Dat leidt tot beter passende ondersteuning en een duurzaam toekomstperspectief voor inwoners op het moment dat onze standaardoplossingen niet werken. Dit draagt bij aan het herstel van vertrouwen in instanties en overheid. We maken in de doorbraakmethode gebruik van praktijkverbinders vanuit verschillende domeinen. Zij faciliteren en ondersteunen professionals in het bieden van domeinoverstijgend maatwerk. Daarnaast brengen zij knelpunten en systeemproblemen onder de aandacht die zij tegenkomen in de aanpak van het leveren van maatwerk. Bovendien jaagt dit een betere afstemming en stevigere samenwerking aan tussen professionals van verschillende organisaties die in de wijk werken.

Aandachtspunt van de bewoners

“Mensen die uit de schuldhulpverlening komen zouden een manager moeten krijgen. Mocht er na afronding van bijvoorbeeld de sanering opnieuw een factuur komen, terwijl de beschikking gegeven is, dan lost de manager de verwarrende situatie op.”

Verbreden van de doorbraakmethode

We willen de Doorbraakmethode ook gebruiken in andere sectoren zoals wonen (samen met de corporaties), onderwijs-, zorg- en veiligheid. Zo kunnen we ook veiligheidscasuïstiek, casuïstiek rondom woonoverlast en de stratenaanpak oppakken. Soms zijn er interventies die buiten de wettelijke taak van de gemeente vallen, maar die wel nodig zijn voor duurzaam toekomstperspectief, zoals psychische ondersteuning, woonruimte of onderwijs.

Soms zijn daarbij tijdelijke interventies nodig, waarbij niet altijd duidelijk is waar de (financiële) verantwoordelijkheid ligt of waarvoor geen specifieke financiering is binnen de bestaande sectorale systematiek of omdat het gaat om groepsgerichte interventies. We financieren deze interventies vanuit een nieuw Doorbraakperspectieffonds. Met groepsgerichte interventies kan problematiek beter in samenhang worden aangepakt (tussen mensen onderling en in samenhang met hun omgeving). Ook biedt dit kansen voor een betere, duurzame borging en een groter bereik. We brengen de maatschappelijke en financiële effecten van deze interventies zorgvuldig in kaart.

Partners	Corporaties, scholen, politie, WIJ Groningen, Gemeente, Ben in de Buurt
Planning	2024-2027
Wijken	Groningen-Noord

Dit is... Mooie wijken De Hoogte en Korrewegwijk

Op initiatief van de bewonerscoöperatie GoeieBuurt is samen met diverse bewonersinitiatieven en wijkorganisaties het manifest Mooie Wijken opgesteld voor de Indische Buurt en De Hoogte. Enkele voorbeelden van deze partners zijn Het Pand, Sportcentrum Noord, WIJ Groningen, het Floreshuis, WerkPro, BSV de Hoogte en de gemeente Groningen. In dit manifest zijn ambities en uitgangspunten voor de wijkontwikkeling benoemd. Het samenwerkingsverband en de wijk-programmering heeft als titel 'Mooie Wijken' en de netwerkpartners en bewoners hebben daarbinnen een rol. Op die manier werken we aan continuïteit en een duurzame basis voor de wijken.

Samen leren en ontwikkelen is een belangrijk onderdeel van het samenwerkingsverband Mooie Wijken. Dit doen we onder meer door het regelmatig organiseren van bijeenkomsten en netwerklunches. We vinden het ook belangrijk om kinderen en jongeren te betrekken bij de vernieuwingsprocessen. Enkele concrete voorbeelden zijn: Stratenaanpak U & de Buurt van bewonerscoöperatie Goeiebuurt, het Wijkgilde waar wijkbewoners werkervaring opdoen gekoppeld aan beroepsgerichte opleiding, Wijkbedrijven het Groenhuis en Sportcentrum Noord, De onvergetelijke vakanties – een programma voor kinderen gedurende de schoolvakanties.

De gemeente koopt in, subsidieert en financiert om uitvoering te geven aan beleid. We gaan voor organisaties die werkzaam zijn in de wijken hierin gebiedsgerichte accenten aanbrengen waardoor de uitvoering een betere bijdrage levert aan de vraagstukken die er vanuit de wijk worden geformuleerd. Ook willen we het opdrachtgeverschap meer in het samenwerkingsverband van de wijk beleggen. Bij de uitvoering van het programma zijn zoveel mogelijk organisaties uit de wijk betrokken. Dit zorgt voor een stevige basis en een fundament voor wijkontwikkeling.

Kijk ook eens op www.mooiewijken.nl

4. Monitoring en evaluatie

4.1. Hoe leren we samen?

Op basis van kennis, ervaringen en waarderingen reflecteren we telkens op wat we doen, waar we staan en wat de doelen zijn. Daar waar nodig stellen we bij, werken we aan verbeteringen en zoeken we naar de doorbraken voor radicale gelijkwaardigheid. Zo ontstaat een lerende aanpak, waarmee we recht doen aan veranderingen in de wijken en inspelen op veranderende behoeften en inzichten. Monitoring en informatievoorziening zijn hierin ondersteunend en krijgen op verschillende wijze vorm in de leer- en evaluatiestructuur die wordt neergezet voor het uitvoeringsprogramma van Groningen-Noord. In het Gebiedsplan is een eerste inkijk gegeven hoe we dit voor ons zien. In dit Uitvoeringsprogramma en het onderliggende Monitoringsplan voor het NPLV Groningen-Noord hebben we onze insteek en de concrete onderdelen uitgewerkt.

4.2. Hoe monitoren we?

We maken zo goed mogelijk gebruik van verschillende soorten informatie. Elke interventie, fase en situatie vraagt om andere behoeften en toepassingen. Daarom maken we gebruik van verschillende methodieken en instrumenten. In de afgelopen decennia is veel kennis en ervaring opgedaan, zowel op het gebied van het gebiedsgericht werken als ook monitoring van de wijken. We hoeven niet 'meer te meten', maar moeten 'beter gezamenlijk benutten'.

De monitoring voor het NPLV Groningen-Noord krijgt vorm met een drietal onderdelen: de gebiedsmonitor, de interventiemonitor en de procesmonitor. Daarnaast zetten we een onderzoeksagenda op, die aansluit bij landelijke en lokale kennisontwikkelingen, zoals Wijkwijzer en Wijkmakers. Samen met kennispartners pakken we dit vraaggericht op. Deze agenda biedt zodoende ook ruimte voor bijvoorbeeld kwalitatief, actiegericht onderzoek. Het 'beter begrijpen' van bepaalde problematiek in de wijk en inzicht in de 'werkende bestandsdelen' staat telkens voorop.

De gebiedsmonitor

Om de goede dingen te kunnen doen, willen we weten hoe het gaat met de leefbaarheid in de verschillende wijken binnen Groningen-Noord en met het welbevinden van de inwoners. We hebben al enige jaren een monitor waarmee verschillende thema's als wonen, gezondheid en veiligheid gebiedsgericht en in samenhang in beeld gebracht worden. Hierbij kijken we niet alleen naar het hier en nu per wijk, maar ook hoe deze zich ontwikkelt in relatie tot andere gebieden. Dit gebeurt onder meer aan de hand van de wijkkompassen die via de gemeentelijke Basismonitor online voor iedereen toegankelijk zijn gemaakt.

De onderliggende informatie uit de wijkkompassen is afkomstig uit diverse databronnen en bevat objectieve statistieken en subjectieve gegevens die via enquêtes onder inwoners van de gemeente worden verzameld. De waarderingen van inwoners over hun eigen buurt of wijk en hun eigen dagelijkse leven krijgen zo ook een belangrijke positie in deze monitor. Het instrumentarium gebruiken we om het goede gesprek aan te gaan met inwoners en maatschappelijke partners over wat er speelt op bijvoorbeeld een bepaald thema of in een specifiek gebied. Naast het delen van kennis helpt het daarbij ook om beter tot het 'verhaal achter de cijfers' te komen.

Uit de basismonitor hebben we een set aan kernindicatoren geselecteerd die we gebruiken om te kunnen volgen waar we staan in relatie tot onze ambitie en geformuleerde doelen. Het volledige overzicht van de doelen en de wijze waarop deze zijn vertaald naar deze (impact) indicatoren staat weergegeven in de bijlage. Hier staan ook de uitkomsten voor de jaren 2018-2022 weergegeven en de streefdoelen voor 2030-2040.

Naast de lokale monitoring maken we gebruik van landelijke instrumenten, waaronder de Leefbaarometer en de landelijke set aan indicatoren voor het NPLV. Hierdoor kunnen we de ontwikkelingen ook in landelijk perspectief plaatsen.

De interventiemonitor

De interventiemonitor gaat ons helpen om het gesprek te kunnen voeren over de wijze waarop we de dingen doen en wat hiervan de resultaten zijn: doen we de dingen goed? Inzichten in de kwaliteit en de effectiviteit van de actielijnen en interventies uit het programma vragen om een andere manier van kijken en daarmee om een andere wijze van monitoring. De monitoring richt zich hier op onderdelen binnen de directe invloedssfeer en dus op het niveau van de interventies zelf.

Bij het opzetten van de monitoring wordt telkens rekening gehouden met het karakter van de interventie en de context waarbinnen deze wordt uitgevoerd. Daarmee is de interventiemonitor elke keer verschillend. Om desondanks wel houvast te bieden voor de verschillende uit te werken onderdelen zorgen we voor een gevulde gereedschapskist met bewezen methoden die toegepast kunnen worden. Zo wordt vanuit het project 'JOKI' gewerkt met de 'Canvas-methodiek' en is met de 'Effectenarena' gewerkt in de evaluatie naar de Wijkbedrijven. Door onderlinge uitwisseling kunnen we leren van elkaar en elkaar inspireren, waardoor we onze gereedschapskist steeds verder kunnen vullen.

De procesmonitor

Vanwege de grootte van het uitvoeringsprogramma, de complexiteit van de financiering en de relatie tussen de verschillende onderdelen is het belangrijk om zicht te houden op de procesmatige voortgang van activiteiten en de besteding van middelen. Deze en andere

onderdelen die meer raken aan de organisatorische aard van het programma keren terug in de Procesmonitor. Dit helpt ons op uitvoerend niveau goed zicht te houden op de voortgang in relatie tot de voorgenomen planning van programmaonderdelen en de hierbij horende financiële ruimte.

4.3. Hoe gaan we verder?

Samen werken

Ervaringskennis van de inwoners van Groningen-Noord is de basis voor onze interventies. Het is een randvoorwaarde om tot goede oplossingen te komen. Dit betekent vanzelfsprekend ook dat zij op het gebied van monitoring en informatievoorziening betrokken moeten worden. Het gaat hierbij zowel om betrokkenheid bij het ontwerp, de procesinrichting en actieve deelname aan het gesprek over de impact van interventies. Dit vraagt bij de verdere uitwerking van de governance dat er ook nagedacht moet worden hoe inwoners op een goede wijze vertegenwoordigd zijn bij de evaluaties van (onderdelen van) het programma. Wat vinden zij belangrijk om terug te zien en wanneer zijn zij tevreden? Dit is onderdeel van onze 7 vinkjes.

Aandachtspunt van de bewoners

“De cyclus ‘plan-do-check-act’ moet worden uitgebreid met de 7 vinkjes, dus Plan – 7 vinkjes – do – check – act’.

Op het gebied van monitoring en evaluatie blijft het samenwerken en leren niet beperkt tot de Maatschappelijke Coalitie. We wisselen data, informatie en (methodische) kennis uit tussen de partijen onderling, maar ook met kennispartners, zoals het CBS Urban Data Center Regio Groningen, Hanzehogeschool Groningen en de Rijksuniversiteit Groningen.

Rijker verantwoord

De verschillende informatie- en kennisonderdelen ondersteunen ons bij het leer- en verbeterproces en helpen ons het goede gesprek te voeren. Hoewel verantwoording niet het hoofddoel is waarvoor we monitoren en evalueren, willen we wel transparant zijn in wat we hebben gedaan en wat we hiermee hebben bereikt. Daarom rapporteren we periodiek onze inzichten en bevindingen. De lessen die we daarbij hebben geleerd, over wat goed ging en wat beter kan, vormen hierin de leidraad. De rapportages zullen in aard en frequentie verschillen, in lijn met de verschillende stadia van onze leer- en evaluatiecycli.

De informatie uit de Gebiedsmonitor wordt één keer per twee jaar geactualiseerd en vertaald naar een voortgangsrapportage. Daarmee houden we zicht op de voortgang van ons programma ten opzichte van onze ambitie en maatschappelijke doelen. De inzichten die we opdoen vanuit de Interventie-monitor kent een hogere frequentie, tenminste jaarlijks willen we onze opgedane bevindingen en geleerde lessen uitwisselen. De financiële en procesmatige voortgang van ons programma zal de hoogste frequentie hebben, waarbij ook een koppeling gelegd wordt met bijvoorbeeld de Planning & Control-cycli voor de gemeenteraad en de partners van de maatschappelijke coalitie.

Bewoners

Doorlopend

Online wijkplatform en folder/krant

We informeren inwoners en wijkorganisaties over onze interventies. Dat doen we via de kanalen van de uitvoerende organisatie en via de websites van de wijkvernieuwingswijken. We delen onze successen op ons platform Wijkvernieuwing op z'n Gronings. We laten zien welke doelen we hebben bereikt met cijfers en ervaringsverhalen van inwoners en coalitiepartners.

Maatschappelijke Coalitie

2-jaarlijks: Tussenevaluatie uitvoeringsprogramma

4-jaarlijks: Verantwoording over Uitvoeringsprogrammaperiode

Het programmateam informeert de Maatschappelijke Coalitie over de ontwikkelingen in de wijken. De programmadirecteur houdt de Maatschappelijke Coalitie op koers door te focussen op de doelen en ambities. We vullen dit aan met een verdieping van kennis en cijfers die wij nodig hebben om (bij) te kunnen sturen op wijkniveau, organisatieniveau en op het overstijgende niveau van de wijkvernieuwing.

Rijk

Periodiek

Kennisdeling en leergesprekken

We delen de 4-jaarlijkse verantwoording met het Rijk en koppelen resultaten van de interventiemonitor terug binnen de verschillende thema's van het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid. In het Rijk-Regio overleg delen we periodiek de verhalen en resultaten..

5. Communicatie

Alle deelnemers in de Maatschappelijke Coalitie hebben een eigen identiteit. We blijven dan ook via onze eigen communicatiekanalen communiceren over de verschillende actielijnen en projecten. Maar we willen ook 'wijkvernieuwing op z'n Gronings' een duidelijker profiel geven. Zo kunnen we ons verhaal makkelijker en beter vertellen.

Voor onze gezamenlijke communicatie gebruiken we daarom het platform 'Wijkvernieuwing op z'n Gronings'. Dit platform is op initiatief van de gemeente opgezet en belicht niet alleen de wijkvernieuwing in het NPLV-gebied Groningen-Noord. We hebben ook aandacht voor de wijk-vernieuwingswijken die in het coalitieakkoord staan en de wijkvernieuwingswijken die onder het Nationaal Programma Groningen vallen. Wijken waar ook tussen instanties en bewoners wordt samengewerkt, en waarvan we kunnen leren. Daarom hebben we er de overkoepelende titel 'Wijkvernieuwing op z'n Gronings' aan gehangen. De website is een verhalenplatform, nadrukkelijk niet bedoeld om projecten (en de resultaten daarvan) te etaleren. De website is een landingsplatform dat langzaam zal gaan groeien, door steeds nieuwe verhalen toe te voegen en te delen. *Work in progress* dus, waar we vanuit verschillende perspectieven de wijkvernieuwing gaan belichten.

We organiseren als Maatschappelijke Coalitie ook netwerk-bijeenkomsten, wijkwandelingen, thema-workshops, al dan niet in samenwerking met Wijkmakers of andere relevante partijen. Niet alleen om onderling kennis en ervaringen uit te wisselen, maar ook om

externe partijen en anderszins betrokken en geïnteresseerde personen te informeren over en te enthousiasmeren voor onze aanpak.

Binnen een aantal wijkvernieuwingswijken bestaan al jarenlang uitgebreide communicatienetwerken, die erop gericht zijn om bewoners te informeren over de wijkvernieuwing, zoals 'Mooie wijken' en 'Sunny Selwerd'. In de wijken waar deze netwerken nog minder goed ingericht zijn, ondersteunen we in de opzet ervan. De verhalen die gedeeld worden via Wijkvernieuwing op z'n Gronings kunnen vaak (evt. in aangepaste vorm) ook worden gedeeld via deze communicatie-infrastructuur op wijkniveau. Op al deze platformen vieren we ook onze mijlpalen en successen. Via deze infrastructuren in de wijken verspreiden we ook de resultaten van monitoring (zie voorgaande hoofdstuk), op een manier die voor bewoners begrijpelijk en interessant is.

Landelijk trekken we in de communicatie gezamenlijk op met de 19 andere NPLV-gebieden. Concreet betekent dit dat de communicatieadviseurs van de 19 gebieden afstemmen over landelijke issues, die we dan ook gezamenlijk oppakken en uitdragen. Daarnaast delen we resultaten in het gebied Groningen-Noord via de kanalen van de Regio Deals (Elke Regio telt) en via de landelijke NPLV-nieuwsbrief.

Dit is ... goed samenwerken in de Oosterparkwijk

De Oosterparkwijk kent een goede samenwerkingsstructuur met vele partners. Er zijn diverse netwerken waaraan bewoners en wijkorganisaties deelnemen zoals de Bewonersorganisatie Oosterpark, stichting WIJ, WerkPro, Ons Belang, het JOP, gemeente Groningen, Nijestee en werkgroep ONS. Vanuit deze netwerkpartners ontstaan projecten en praktijken die goed aansluiten bij de vraag en behoefte van de wijk. De brede ervaring, kennis en kunde zetten we in voor het uitvoeringsplan van de noordelijke wijken.

Een aantal concrete voorbeelden en resultaten van deze samenwerking zijn: 'Ouder worden in de Oosterparkwijk', het nieuwe wijkcentrum 'bij Van Houten', het netwerk Duurzaam Oosterparkwijk zet zich in voor schoon, heel en veilig en er is 'het zwerfvuilmuseum' geopend, Werkgroep ONS is bezig met het actualiseren van de kunstwandelproutes door de wijk en in 2023 is de eerste Michi-Noeki van Nederland geopend. Een Michi-Noeki is een plek in de wijk waar je even kunt uitrusten, een kopje koffie kunt drinken met andere bewoners of naar de wc kunt. Je ontdekt er wat het laatste nieuws is en wat je de komende tijd allemaal kunt doen in de wijk. Je kunt de vragen die je hebt over de buurt of waar je naar op zoek bent stellen aan de gastvrouw/heer.

Kijk ook eens op mijnoosterparkwijk.nl

6. Organisatie en beschikbare middelen

Door onze jarenlange aanwezigheid in de wijken en uit lessen van succesvolle wijkaanpakken elders in het land weten we dat een aantal voorwaarden essentieel zijn: een langetermijnvisie, continuïteit, aanwezigheid, onafhankelijke aansturing en structurele financiering. Daarom verbinden we ons voor twintig jaar aan Wijkvernieuwing op z'n Gronings, werken we aan de zichtbaarheid van bewoners, buddy's en professionals, en bouwen we aan een organisatievorm die voortbouwt op onze traditie.

We zien echter dat er meer nodig is, en over onze eigen grenzen heen moeten kijken. Over de grenzen van wijken, van thema's en van organisaties. Daarom is het ook nodig om hierover bestuurlijk afspraken te maken en verantwoordelijkheid te nemen. We stellen elk onze eigen expertise beschikbaar voor het oplossen van de opgaves. En committeren ons aan de afspraken die we maken. Alle partijen investeren al volop in deze wijken, in 2018 zijn we al gestart met de wijkvernieuwing. Nu zijn er extra investeringen nodig om problemen later te voorkomen. Hiervoor is gedurende een langere periode voldoende tijd, geld en capaciteit nodig om de extra benodigde inzet te organiseren in de wijken waar opgaven zich opstapelen. We moeten ongelijk investeren voor radicale gelijkwaardigheid.. In dit uitvoeringsprogramma laten we vooral zien wat we extra, samen en radicaal anders doen. Randvoorwaarde is dat we dat goed organiseren en financieren.

6.1. Organisatie

Begin 2023 is de Maatschappelijke Coalitie gevormd, bestaande uit bestuurders en bewoners van betrokken partijen in Groningen-

Noord. Een samenwerkingsvorm waarin we voortbouwen op de jarenlange samenwerking in de wijken: gebiedsgericht werken met bewoners en ketenpartners aan wijkvernieuwingsplannen. Nieuw is dat we voor één groot gebied bestuurlijk afspraken maken. In de wijken gaan we geen parallelle structuren bouwen, maar zetten we de samenwerking van de wijkvernieuwing voort. En dit wordt versterkt, doordat partijen elkaar ook bestuurlijk beter weten te vinden. Met het Ambitiedocument en het Gebiedsplan zijn de ambities en de rol van de Maatschappelijke Coalitie vastgelegd.

De Maatschappelijke Coalitie geeft sturing aan de gezamenlijke maatschappelijke opgaven om de langetermijn-ambities voor Groningen-Noord waar te maken.

De Maatschappelijke Coalitie gaat over:

- Het verkrijgen van inzicht in wat er in de wijken speelt.
- Het gezamenlijke richting geven aan wat nodig is in de noordelijke wijken.
- De langetermijn-ambities in de noordelijke wijken scherp houden.
- De monitoring van de effecten op de lange termijn.
- De verbinding tussen de partijen.
- Het doorhakken van knopen wanneer dit nodig is.

Hiervoor komt de Maatschappelijke Coalitie minimaal drie keer per jaar bij elkaar om de koers scherp te houden.

Aandachtspunt van de bewoners

“Werkgevers zijn de ontbrekende partij in de Maatschappelijke Coalitie, ze zullen aan dienen te schuiven in de coalitie. Denk hierbij breder dan alleen de wijken.”

Onafhankelijk programmadirecteur

De verantwoordelijkheden en de organisatievorm richten we komende periode in met de aan te trekken programmadirecteur. Deze persoon faciliteert de Maatschappelijke Coalitie, coördineert de samenwerking en ziet erop toe dat het uitvoeringsprogramma wordt gerealiseerd. In dit uitvoeringsprogramma leggen we per actielijn vast wie verantwoordelijk is voor de uitvoering van de interventies. Specifieke aandacht van de programmadirecteur gaat uit naar spoor 2 en spoor 3, omdat de actielijnen zich hier richten op samenwerken en radicaal anders organiseren. De programmadirecteur vormt de schakel tussen de Maatschappelijke Coalitie en het programmateam en opereert onafhankelijk, maar niet los van de partijen. De programmadirecteur heeft een sterke en aantoonbare affiniteit met de thema's en komt op voor de bewoners van Groningen-Noord. Deze persoon legt verantwoording af aan de Maatschappelijke Coalitie en is eerste aanspreekpunt voor het Rijk.

Programmateam

Het programmateam is er om de rol van de programmadirecteur te ondersteunen in het coördineren van de samenwerking en de samenhang tussen thema's en partijen. Het coördineren bestaat o.a. uit de totstandkoming van het Gebiedsplan en het Uitvoeringsprogramma, en de uitvoering ervan. Het programmateam is klein en slagvaardig en bestaat uit professionals uit verschillende

organisaties en een bewoner. De invulling wordt met de aan te trekken programmadirecteur verder ingevuld.

Programmabureau Wijkvernieuwing en Wijkontwikkeling

Waar nodig wordt de programmadirecteur en het programmateam organisatorisch ondergebracht bij het Programmabureau Wijkvernieuwing en Wijkontwikkeling van de Gemeente Groningen. Het programmabureau zorgt ervoor dat de ontwikkelingen in de noordelijke wijken samenkomen, en zorgt voor een slagvaardige aanpak. Het faciliteert het programmateam met de randvoorwaarden, zoals het monitoren van de ontwikkelingen, de communicatie en het borgen van de externe financiering.

6.2. Beschikbare middelen

In dit uitvoeringsprogramma spreken we af wat we extra, samen en radicaal anders doen. Dit hebben we uitgewerkt in drie sporen. Met Basis+ (spoor 1) breiden we succesvolle interventies uit naar andere wijken, of intensiveren we bestaande aanpakken. De Koppelkansen (spoor 2) laten de kansen van goed samenwerken zien. Met Radicale gelijkwaardigheid (spoor 3) verbinden we de leef- en systeemwereld. Met deze interventies maken we extra meters en extra uren, is er nodig dat er wet- en regelgeving aangepast wordt en starten we interventies op een andere manier. Hiervoor is externe (rijks)financiering nodig.

We zijn en blijven voor de uitvoering van het programma afhankelijk van tijdelijke en externe financiering. De Regio Deal Groningen-Noord I, het Volkshuisvestingsfonds, en de specifieke uitkering Kansrijke Wijk zijn toegekend. Een bijdrage uit het Just Transition Fund en Regio Deal Groningen-Noord II is aangevraagd, de financiering voor interventies is dus onder voorbehoud. De financiering is bestemd voor de interventies in alle drie sporen en

dragen bij aan onze doelen. De extra middelen brengen we in de volgende paragraaf in beeld.

Het financiële overzicht is geen volledige begroting voor het uitvoeringsprogramma. Dat heeft verschillende redenen. De rijksbijdrages hebben verschillende looptijden. Gedurende het uitvoeringsprogramma loopt de specifieke uitkering Kansrijke Wijk al af. Daarnaast investeren de partijen van de Maatschappelijke coalitie zelf al volop in de noordelijke wijken. Ook zijn we ambitieus, en willen we vol inzetten op deze interventies. Daarvoor is nodig dat we komende jaren nieuwe externe financiering aantrekken om de ambities te dekken. Bij de periodieke herijking van het uitvoeringsprogramma zullen we dit in beeld brengen.

De externe financiering is tijdelijk en niet toereikend. Daarom werken we met de andere NPLV-gebieden samen om inzichtelijk te maken wat de totale financiële opgave is om deze wijken weer leefbaar en veilig te maken. De ambities zijn groot en daar is langjarig aandacht en financiering voor nodig.

Domeinoverstijgende ambities vragen ook om flexibiliteit en ontschotting van financiering. Onze interventies dragen bij aan doelen binnen verschillende thema's. Dat betekent dat op dit moment interventies gefinancierd (gaan) worden uit verschillende financiële bronnen. We werken aan een domeinoverstijgend totaaloverzicht van de financiële middelen. Deze koppelen we aan de sporen en actielijnen. Dat geeft inzicht in de geldstromen en aan welke doelen de geldstromen bijdragen. Zo werken we doelmatig, voorkomen we dubbelingen en kunnen we meer doen voor hetzelfde geld.

De verantwoording van de externe financiering wordt door de gemeente apart afgelegd. Bijkomend kennen deze gelden veelal eigen vereisten en verantwoordingsvormen.

6.3. Financieel overzicht

Sporen

I. Basis+	€ 27.500.000
II. Koppelkansen	€ 14.000.000
III. Systeemdoorbraken	€ 7.000.000
Organisatiekosten	€ 1.500.000
Totaal	€ 50.000.000

Extra financiering en cofinanciering

JTF	€ 2.500.000
Regio Deal 2	€ 10.000.000
SPIJK Kansrijke wijk	€ 12.500.000
Volkshuisvestingsfonds 2	€ 10.500.000
Gemeentelijke cofinanciering	€ 14.500.000
Totaal	€ 50.000.000

Looptijd externe financiering

- Regiodeal Groningen-Noord 1: 2020 – 2024 (in afronding, valt buiten dit financiële overzicht)
- Regiodeal Groningen-Noord 2: aanvraag ingediend, looptijd 2025 – 2028
- SPUK kansrijke wijk: 2023 – 2025
- Volkshuisvestingsfonds: tranche 1
- JTF: aanvraag ingediend, looptijd 2025 – 2027

Bijlage

Gebiedsmonitor NPLV: Kernindicatoren Groningen- Noord (impact)

Cluster Indicator	2018	2020	2022	Doel '30- '40
Kwaliteit van de leefomgeving				
Waardering prettige buurt (eens)	n.b.	7,1	7,4	> 7,5 (+)
Perceptie omgang buurtgenoten (goed)	63%	62%	64%	> 70% (+)
Waardering sociale infrastructuur (tevreden)	67%	73%	71%	> 70% (-)
Kwaliteit van leven				
Waardering eigen leven (tevreden)	n.b.	7,0	7,2	> 7,5 (+)
Ervaren gezondheid (goed)	n.b.	7,4	7,4	> 7,5 (+ -)
Waardering meedoen aan samenleving (goed)	n.b.	6,7	6,9	> 7,0 (+)
Wonen en (fysieke) leefomgeving				
Schaalscore waardering kwaliteit woning (tevreden)	7,4	7,4	7,1	> 7,5 (-)
Waardering geschiktheid woonsituatie (eens)	82%	81%	79%	> 85% (-)
Schaalscore verloedering (hoger = meer)	4,2	4,3	4,3	< 3,5 (+ -)
Veiligheid en verantwoordelijkheid				
Ervaren onveiligheidsgevoelens (ja)	29%	28%	28%	< 25% (+ -)
Schaalscore ervaren overlast (hoger = meer)	4,0	4,5	4,5	< 3,5 (+ -)
(Jonge) verdachten per 1.000 inwoners *	11%	10%	n.n.b.	< 8%
Werken en rondkomen				
Niet-werkende werkzoekenden (GWU'ers)	14%	14%	12%	< 10% (+)
Minimahuishoudens (< 110% sociaal minimum)	26%	25%	24%	< 20% (+)
Perceptie moeite met rondkomen (ja)	12%	12%	19%	< 10% (-)
Leren en talentontwikkeling				
Kinderen (PO) met risico leerachterstand	n.b.	n.b.	26%	< 20%
Voortijdige schoolverlaters (VSV'ers)	5,0%	4,4%	n.n.b.	< 4%
(Jong) volwassenen zonder startkwalificatie	n.b.	8%	9%	< 10% (-)
Regie en sociale steun				
Perceptie hulp kunnen organiseren (neutraal, eens)	n.b.	88%	90%	> 95% (+)
Ervaren belemmeringen ADL (ja)	37%	39%	42%	< 40% (-)
Ervaren eenzaamheid (ja)	n.b.	31%	32%	< 30% (-)
Vertrouwen en betrokkenheid				
Vertrouwen gemeentelijk bestuur (ja)	n.b.	n.b.	32%	> 35%
Actief eigen buurt (ja)	22%	23%	22%	> 25% (-)
Medeverantwoordelijkheid eigen buurt (ja)	83%	82%	81%	> 85% (-)

De gepresenteerde cijfers over 2018, 2020 en 2022 betreffen het hele gebied Groningen-Noord, tenzij nadrukkelijk anders aangegeven. Binnen Groningen-Noord verschillen de cijfers per buurt of wijk soms substantieel. Naast de specifiek geformuleerde streefdoelen voor 2030-'40 voor Groningen-Noord als geheel, streven we ernaar de verschillen tussen de acht buurten en wijken in positieve zin te verkleinen en binnen een acceptabele bandbreedte van het gemeentelijke gemiddelde te brengen.

De streefdoelen zijn geformuleerd aan de hand van onze ambitie(s) en de trendmatige ontwikkelingen die we zien, waarbij de gemeentelijke gemiddelden van 2020-'22 als referentiepunten hebben gefungeerd. De streefdoelen worden periodiek geëvalueerd en kunnen daar waar nodig worden bijgesteld, bijvoorbeeld vanwege externe (mondiale) invloeden die dusdanig op de (lokale) trends doorwerken dat de huidige doelen niet meer als realistisch of wenselijk beschouwd kunnen worden.

De arcering in de kolom met streefdoelen geeft aan waar we op dit moment (op basis van de meest recente cijfers van 2022) staan, bij een oranje arcering zitten we op dit moment niet op het gewenste beeld. Dit wil niet zeggen dat we niet op de goede weg zijn, de symbolen achter de waarden geeft de recente ontwikkeling weer (o.b.v. 2020-'22). Groningen-Noord scoort als geheel op de meeste indicatoren onder het gewenste ambitieniveau, desondanks zijn er bij meerdere indicatoren wel gunstige ontwikkelingen te zien.

